

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemati:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
četrt 6, 50 — h
mesec 2, 20 — h
V upravnishvu prejemati:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
četrt 5 — h
mesec 1, 70 — h
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 113.

V Ljubljani, v soboto 18. maja 1901.

Letnik XXIX.

Proti liberalizmu!

Prva razburjenost, ki jo je vzbudila aféra dr. Šusteršiča mej slovenskim ljudstvom, se je podelila in trezno se more presojati, kaj je doseglo narodno izdajstvo, katero so izvršili slovenski liberalci. Vsa ost ljudske jeze se obrača proti izdajcem, proti ljudem, ki so brez sramu, sklenili zvezo z veleizdajsko Schönererjevo „vsenemsko“ stranko samo v ta namen, da politično ubijejo moža, ki stoji na čelu katol.-narodnega gibanja mej Slovenci. Imeli smo od nekdanji dosti slabotnosti o naših liberalcih — a da bi kdaj utegnili pasti tako globoko, tega vendar nismo mislili! Pomislimo le, kaj se pravi, če se možje, ki hočejo veljati kot slovenski narodnjaki, zvežejo s pristaši Jurija Schönererja, s takozvanimi „Vsenemci“!

Kaj so „Vsenemci“? Oni so stranka, ki jasno in odkrito zasleduje sledeče smotre: Oni hočejo, da odpademo od Avstrije in da se združimo avstrijske dežele s Prusijo; odpasti hočejo od katoliške cerkve in razširjati luteranstvo; boj, neusmiljen boj napovedujejo Slovanom, osobito tudi Slovincem, in silovito jih hočejo ponemčiti.

To so glavne točke programa „Vsenemcev“, programa, katerega izvršitev izvajajo neumorno dan za dnevom.

S tem ljudmi je stopilo slovensko liber. „narodnjaštvo“ (!) v dogovor in se je združilo k skupnemu, naravnost bestialnemu napadu na voditelja katoliško-narodnih Slovincov!

Zaman liberalci lažejo in tajijo to nesramno zvezo. Saj je bila ta zveza javna in vsakemu vidna dné 1. maja v seji drž. zbora! Vsenemci, ljuti sovražniki Avstrije, Slovanov in katol. cerkve, so obkolili liberalne slovenske (?) govornike in jim besno ploskali, ko so z veliko predrznostjo napadali katoliško-narodno stranko, posebno njenega voditelja, in brezobzirno izpodkopavali ugled slovenske delegacije na Dunaju! Ljuti sovražniki vsega Slovanstva so dobro čutili, da početje slov. liberalcev hudo škoduje vsej slovenski domovini, čutili so, da se tako

trga kos za kosom slovenstvo — in zato so jim urnebesno ploskali! To so pa čutili tudi drugi slovanski poslanci, celo liberalni — v katerih imenu je dal duška rodoljubnim čutilom mladočeški poslanec dr. Dyk, ki je s solzami v očeh obsojal nečuvstvo početje slovenskih liberalcev.

In v očigled svojemu javnemu nastopanju v zvezi z „Vsenemci“ — so se slov. liberalci drznili tajiti zvezo s Schönererjevimi pristaši!

Opravičeno je Mladočeh dr. Dyk vprašal: Odkod pa so dobili „Vsenemci“ snov za napade na dr. Šusteršiča? Liberalci so se čutili kruto zadete in dr. Tavčar je v svojem govoru tajil, da bi bili liberalci dali ono snov nemškemu prusaku. In na to se dvigne še prusak dr. Schalk in potrdi, da „Vsenemci“ snovi niso dobili od slov. liberalcev. Nipa povedal, od kod so jo dobili! In dr. Schalk je imel celo vrsto „Narodovih“ člankov prestavljenih v nemščino! Kdo ga je opozoril na vse članke, da jih je dal prestavljati? Naj imenuje onega, ki ga je opozoril na „Narodove“ pamflete! A dr. Schalk o tem previdno molči, dobro vedo, da bi sicer moral izdati dobrega prijatelja, in ta dobri prijatelj ni nihče drugi, nego čisto navaden kranjski liberalec.

Vse taje ne pomaga nič. Slov. liber. stranka — naj tajijo stokrat in tisočkrat — je igrala tako nizkotno, podlo, sramotno judežvo ulogo, da ji slovensko ljudstvo tega ne bode nikdar pozabilo!

A liberalni „narodnjaki“ so šli še dalje. Prav po židovskem načinu so hoteli izkoristiti to zadevo. Slastno in obširno so „poročali“ o seji dné 1. maja in so izdali še celo poseben ponatis onega „poročila“, baje v 38.000 iztisih. Dalje se nesramnost in podlost res že ne more tirati. Dr. Šusteršiča, kojega edini greh je, da je daroval za njegove razmere ogromno svoto 2000 K na korist „Gospodarske zveze“ — hočejo radi tega pripraviti ob dobro ime.

V liberalni stranki so ljudje, ki

vedno le jemljejo, ki ljudstvo odirajo, da polnijo svoje žepe, — ljudje, ki so radi navadne tatvine že mesece sedeli v ječi — taki ljudje, ki ne poznajo drugega uzora, nego svoj lastni žep; — taki ljudje se drzno zaletavati v ime dr. Šusteršiča, ki se popolnoma, brez ozira na samega sebe, žrtvuje za blagor ljudstva!

Slovensko ljudstvo je že v nebrojnih izjavah pokazalo, na kateri strani stoji. Zopet mu bode letošnja jesen prilika, da obnovi to izpričevalo. Deželno-zborske volitve se bližajo! Tu bode imelo ljudstvo priliko, da pomeže z izdajcami naroda, z nasprotniki slovenskega ljudstva! Slovensko ljudstvo bo to priliko izrabilo. Proč z njimi — potem bo tudi v naši deželi zavlada zopet mir, in poštene slojevi se bodo zopet mirno lotili dela za napredek in za blagostanje naroda. Dokler pa zadnji judež ni premagan — toliko časa se bomo borili do zadnjega! Tako zahteva čast, sreča in bodočnost slovenskega ljudstva. Zato se pripravimo na odločilni, hudi, težki, a neobhodno potrebni boj! Kranjski liberalizem mora dobiti pri deželnozbornih volitvah smrtonosni udarec!

To bodi odgovor poštenega slovenskega ljudstva na narodno izdajstvo od 1. maja leta 1901!

Policija in svoboda.

Razni dijaški in delavski nemiri, ki razburjajo starodavno Rusijo, so malo zganili tega kolosa iz njegovega brezčutnega miru. Ti nemiri niso le dnevni dogodki, kateri spadajo v področje policijskih komisarijev, ampak imajo velik pomen za celo rusko življenje.

Rusija je oledenela v absolutizmu, katerega glavni zastopnik je strogi Pobedonoscev. On je doslej vedno v carju netil nezaupnost proti vsemu, kar pride z zapada. On pozna samo pravoslavlje in absolutizem, vse drugo hoče zatreti in vsako svobodno gibanje udušiti. Noben tujec, ki pride v Rusijo, naj ga tudi vlada sama pokliče, ne more postati javen učitelj, ako ne sprejme

pravoslavne vere. Pobedonoscev je s sokolskim odesom pazil, da ne pride v Rusijo noben katoliški list, nobena katoliška bogoslovna knjiga, ki bi pravoslavnim odprla oči, in katoliške šole in duhovnike mnogoštevilna policijska garda od vseh strani tako »varuje«, da se ne morejo ganiti.

Ravno tako kruto vlada absolutizem tudi državno šolstvo, in sedanji dijaški nemiri so le izraz nevolje, ki jo čuti mladi zaroč, ker ne more več prenašati tega policijskega zistema. Res, da je vmes tudi mnogo anarhističnih in ateističnih elementov, res, da se hoče v Rusijo naseliti tudi mnogo gnilih izrastkov zapadnoevropskega liberalizma — a glavni vzrok vsemu gibanju je vendar le neznosni policijski zistem ruske birokracije. Misleči duhovi cele Rusije se pečajo s temi vprašanji. Šolsko vprašanje je le vzgled, kako se vlada v Rusiji v vseh strokah.

Vsi šolniki — izveniši pristaše zastrelega Aksakovsko-Katkovskega zistema — so edini v tem, da je stari vseučiliški red iz leta 1884 za bodočnost nemogoč. Ta red je čisto uničil akademično svobodo in je iz vseučilišč naredil urade, v katerih se vzgajajo ruski birokratje. Profesorje je po tem redu imenoval učni minister, ne da bi vprašal za svet proforskih kolegij. Tako se je zgodilo, da je bil v Kijevu zdravnik imenovan profesorjem zemljepisja, in v Peterburgu je jezikoslovec postal profesor prava. Ministerstvo ne vprašuje toliko po znanstveni kvalifikaciji kandidata, kolikor po njegovem političnem mišljenju. Profesorji so kakor dijaški podvrženi strogemu nadzorstvu, katero je vlada leta 1863 vzela vseučiliškemu senatu in ga izročila ministerstvu. Zato pa se tudi profesorji boré za večjo svobodo in simpatizirajo z dijaiki in delavci.

Dijaiki pa zahtevajo društveno svobodo. Statut iz leta 1863 ostro prepoveduje dijakom vsako društveno življenje. Prepovedana niso le politična društva, ampak tudi zabavna in znanstvena društva in tudi vsi shodi. Pa vkljub temu je znano, da je po vseh vseučiliščih mnogo tajnih dijaških društev, katera so tem bolj nevarna, čim bolj so preganjana. Pri pomožnih blagajnah v prid ubogim dijakom imajo dijaiki priložnost, da se shajajo. V gostilnah pri pijači ali pri ča-

LISTEK.

Politične predstave.

Kedar pride majnik s svojim zelenjem in s svojim cvetjem, takrat pridejo k nam tudi razni panoptiki, mnogovrstne panorame in menažerije ter se pojavi ta in oni cirkus. Splošno je prepričanje, da vse to neizmerno vzgojevalno vpliva na narod. Ljudje imajo priliko, na lepakih vaditi se v branju, ter se te prilike tudi radi in vztrajno poslužujejo. Razun tega razobešajo te vzgojevalne naprave raznolike podobe, ki budé in krepé estetični čut ljudstva. Govorniki, kateri vabijo ljudstvo, da si ogleda za 20 krajcarjev, — otroci in vojaki od narednika doli plačajo polovico — samo za smešno svotico dvajsetih krajcarjev vse neštete krasote, ki so nakopičene v notranjem kolih, ti govorniki, kateri se hvalevredno ne dotikajo politike, vžigajo v narodu zanimanje za pravo zgovornost. In konečno, kogar je uka želja, katero pesnik po krivici imenuje »goljufivo kačo«, speljala notri v panoramo, panoptikum, cirkus itd., da je tam videl teleta z

dvema glavama, sijameške dvojčke, bradate ženske, pritlikavce in druga zemeljska čuda, prašamo, ali ni tak srečnež čudovito pomnožil zaklada svojega znanja? Ako se odslej morda ne prišteva inteligenci in ne zabavlja klerikalcem, potem ne moremo nič za to.

Tako velik je torej pomen teh prekoristnih naprav. Toda eno mora navdajati srce vsacega rodoljuba z bridkostjo, spoznanje namreč, da so vsi ti toli vzgojevalni zavodi v rokah ptujcev: Američanov, Nemcev, Italijanov, Francozov itd. In vendar bi tudi mi Slovenci lahko strmečemu svetu kazali take krasote v preobitem številu.

Naši liberalci morda niti sami ne vedo, da so posestniki velezanimive panorame, katero hočemo sedaj pokazati slavnemu p. n. občinstvu. Koncesije za to obrt seveda nimamo, naj nas torej liberalci hitro naznajo na pristojnem mestu, da bodejo potem lahko kričali o nečuvni korupciji v klerikalni stranki.

Slavno občinstvo naj si torej ogleda vse krasote liberalnega panoptika, združenega s posebno menažerijo.

Visoki konj je najprvo videti, na

katerem so v zadnji čas ponosno sedeli liberalci, dokler jih niso doli zagnali nešteti spontanni izrazi ljudskega zaupanja do tistih klerikalcev, o katerih so si liberalci domisljali, da so že uničeni.

Največji mož sveta, kdo je neki to? No, seveda slovenski liberalci. Ali ne berete časnikov? Celo nemški heilovci hvalijo naše liberalce, torej močje, kateri kakor znano, ne hvalijo sicer nobene stranke na svetu.

Umetniki brez rok in brez nog so le senca proti liberalnim političnim umetnikom — brez glave.

Ekvilibristi, danes nasprotniki krščanstva, jutri na krščanski podlagi, Slovani in zaveznički Vsenemcev, vse ob enem.

Pranje zamorca, to točko izvršuje liberalizem, ki samega sebe po svojih časopisih slika v najlepših bojah.

Sijameška dvojčka skupaj zraščena, slovenski liberalizem in heilovstvo. Kedar pojdetta narazen, bo bolelo — slovenski narod, če ne še preje.

Volivci, ki sami pravijo, da niso dali svojih glasov poslancu, ki pa v ime volivcev

zahtevajo, da naj odloži mandat. Lepak: Prosimo p. n. občinstvo, da se pri tej točki ne smeje, in sicer iz ozirov varnosti, ker sicer bi njega smeh podrl celo kolibo.

Človek, na kojega glavi lahko tolčeš kamenje, je tisti slovenski liberalci, kateri misli, da bode zveza s heilovci našemu narodu koristila.

Moralno ogorčenje je iz slovenskih liberalnih časnikov nabrano:

1. Narejeno. Velikanska gora, prosimo p. n. občinstvo, da se je ne prestraši. Lepak: Držite otroke za roko in tolažite jih!

2. Pravo. Pripravljeni so najboljši drobnogledi, p. n. občinstvo naj z njimi samo poišče, ali dobi v liberalnih časnikih kaj pravega moralnega ogorčenja. Srečni najditelj dobi krasno darilo.

Ljudožrci, ki pohrustajo vsak dan za zajutrek, kosilo in večerjo po enega klerikalca, včasih tudi po več.

Ob koncu predstave pokazal bo direktor osla, kateri veruje slepo liberalcem. Pohleven sivček žre samo liberalne liste.

jevih krožkih se skrivaj pogovarjajo dijaki o socijalnih in političnih vprašanjih. Dijaki poznajo razmere v drugih državah in zato hrepene po društveni svobodi. Leta 1880 jim je to pravo deloma priznal minister Saburov, ali sedanji vseučiliški red od leta 1884 jim ga je zopet odvzel.

Tako so zahteve profesorjev in dijakov vspeledne: Profesorji hočejo, da se prizna avtoriteta profsorskih kolegijev, dijaki hočejo pa društveno svobodo.

Sedanji učni minister Vannovskij hoče tem željam po svobodnejšem razvitku ustreči. Njegov najhujši nasprotnik pa je Pobedonosev, ki se trudi na vso moč, da bi njegov vpliv zlomil. Najbrže bo moral eden od obeh odstopiti. Z osebno bo padel najbrže tudi sistem. Ali bo zmagala sedaj policija ali svoboda, je pač težko reči, a to je gotovo, da se bo morala Rusija sčasoma udati burnim zahtevam po večji svobodi.

Državni zbor.

Dunaj, 16. maja.

Vodne stavbe.

Včeraj je odsek soglasno sklenil, da prične nadrobno razpravo o vladni predlogi glede vodnih stavb. S posredovanjem vlade so se stranke zedinile v glavnih načelih.

Tudi zastopnik konservativnega češkega veleposestva je izjavil, da njegova stranka ne nasprotuje vodnim stavbam. Veleposestniki le zahtevajo, da deželni zbori določijo prispevke posameznih dežel.

Odsek je zboroval dopoldne in popoldne; razprav so se udeleževali ministerski predsednik dr. pl. Koerber, fin. minister dr. vitez Bühm in zastopniki finančnega, trgovskega in poljedelskega ministerstva. Glavni poročevalec dr. Menger utemeljuje pomen vodotokov (kanalov), ki pospešujejo promet na velike daljave. V prvi vrsti priporoča vodotok mej Donavo in Odre, ki bi vezal velike premogokope in industrijske kraje. Ta vodotok bi posebno koristil Dunaju. Načrti za ta vodotok, ki bi bil dolg 275 km., so že popolnoma dovršeni. Dr. Menger dalje priporoča vodotočno zvezo mej Donavo in Vltavo do Prage, kakor tudi vodotok od Odre v Galicijo do mesta Krakova in dalje do reke Dnjestra.

Vladni prvotni načrt pa je mej obravnavami vlade z raznimi strankami dobil drugo lice. Vlada je izprva predlagala samo vodotok in uravnava dotičnih rek, ki bi se spajale z vodotoki. V vsaki stranki pa so tudi agrarci. Ti pa naglašajo, da bi vodotoki koristili samo veliki industriji in trgovini ter v marsikaterem oziru celo škodili poljedelstvu.

Zato so odločno zahtevali, da se uravnava tudi one reke, ki niso v neposredni zvezi z vodotoki. Vlada se je udala tem zahtevam in pritrdila novemu paragrafu (6), ki določa, da se morajo ob enem uravnati

tudi večje reke. To delo se mora pričeti zadnji čas l. 1904. V zakonu se reke ne navajajo, a vlada ima v mislih gorenjo Donavo, Vltavo, Labo, Vislo in Moravo. Brez uravnave teh rek so vodotoki itak nemogoči.

Dalje pa določa novi 6. paragraf: »Za vse druge reke v Avstriji, katerih uravnava je potrebna, se mora delo takoj pričeti, ko bodo načrti dovršeni. Za izvršitev teh uravnava mora vlada s posebnim zakonom primerno zvišati letni državni prispevek za melioracijski zaklad.«

To je nova določba v zakonu, ki je pomirila agrarce ali zagovornike poljedelskih koristij iz raznih dežel. Za uravnava vodá pa daje še drugo zagotovilo paragraf 7., ki določa: »Troški za nastete vodotoke in uravnave vodá (§ 6) se pokrijejo iz melioracijskega zaklada in s prispevki posameznih dežel, mest in udeležencev. V kolikor ti prispevki ne zadoščajo, najame vlada na 90 let 4% posojilo. Vlada se pooblašča, da od l. 1904 do konca 1912 v ta namen najame 250 milijonov kron. Od te svote more vlada uporabiti 75 milijonov samo za uravnava vodá.«

Nerešeno pa je še vprašanje, koliko naj dežele prispevajo. Vlada in odsek se doslej še nista zedinila. Pododsek predlaga 10%, a vlada zahteva 25%. Dalje pododsek zahteva, da polovico članov v svetovlastva za vodne stavbe imenujejo deželni odbori, in da sta mesti Praga in Dunaj oproščeni posebnih prispevkov.

V odseku je dr. Mayreder predlagal, naj bi se že bodoče leto za poskušnjo pričelo z delom. Posl. Wolf je naglašal, da je predloga še nezrela in da bodo vodotoki poljedelstvu le škodili. Sicer pa želi, da prej deželni zbori izrazijo svoja mnenja. Poslanec Primavesi želi, naj se najprvo gradi vodotok od Donave do Odre, koder so najmanjše tehnične težave. Posl. Kaftan odgovarja Wolfu, da se je prebivalstvo mnogokje branilo tudi železnice, a sedaj prosi za nje. Deželni zbori češki, moravski, nižavstroski in gališki pa so se že izrekli za vodotoke. Posl. Maštalka meni, da bodo vodotoki več škodili poljedelstvu, nego koristili. Hoče pa s tovariši, ki zastopajo kmetijske koristi, glasovati za vodotoke, ako se prično ob enem uravnava vode, zboljšavati zemljišča, in če vlada sploh več stori za poljedelstvo. Preje pa morajo deželni zbori določiti svoje prispevke; dalje naj se pri zgradbah uporabljajo domače moči, domači delavci. Dr. Schreiner je proti kanalu do Dnjestra, ker bi koristil žitnim trgovcem z Balkana in Rusije, a škodil domačemu poljedelstvu. Če pa se kanali gradé, treba se je ozirati na kmetijske koristi, in v tem oziru mora poljedelsko ministerstvo dobiti odločilno besedo. Dr. Beurle želi

zvišanje melioracijskega zaklada za uravnava vodá v južnih deželah. Posl. Lindner zahteva za kmečke zadruge in skladišča olajšave pri carini od pridelkov, ki jih izvažajo v inozemstvo.

Govor min. predsednika.

Ministerski predsednik dr. pl. Körber izjavi v imenu vlade:

Vprašanje glede vodotokov je staro že nekaj desetletij. Vodotokom se niso ustavljali ne industriji, ne poljedelci. Vodotoki bodo tudi kmetijstvu odprli nova tržišča. Naglašam se, da vprašanje še ni zrelo. A treba se je resno lotiti dela, sicer ne pridemo nikamor. Vlada pritruje zahtevi, da se prične z uravnava vodá. V ta namen hoče vlada zvišati melioracijski zaklad, da dobé podpore tudi one dežele, ki od vodotokov nimajo naravnost koristi. Sploh je treba v Avstriji urediti uravnava vodá, ker je to delo sedaj prerazdeljeno. V tem oziru hoče vlada državnem zboru predložiti poseben načrt zakona. (Odobranje.) Poljedelsko ministerstvo ima že sedaj svojo besedo v tem vprašanju, ker izvršitev zakona se izroča skupnemu ministerstvu. Sicer pa se mora vsako ministerstvo ozirati na splošne koristi. Konečno minister priporoča, naj zbornica hitro reši ta zakon, ki bo de jako pospeševal gospodarski razvoj države.

Dr. Rapoport zagovarja vodotok od Odre v Galicijo do Dnjestra. V istem smislu govori posl. Daszynski. Češki veleposestnik dr. pl. Mettal zahteva najprvo uravnava vodá, nizek prispevek posameznih dežel in da o tem vprašanju še preje razpravljajo deželni zbori. Baron Malfatti izjavi, da ne nasprotuje vodotokom, a zahteva izdatnejše državne podpore za južne dežele. Posl. Kink kot industrijec ugovarja, da bi vodotoki koristili samo industriji. S tem je bila glavna razprava končana in v petek se prične nadrobna.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. maja.

Is vinogradniškega odseka.

Vinogradniški odsek je v treh sejah razpravljaj o predlogih glede pomoči lastnikom onih vinogradov, ki jih je uničila trtna uš. Sprejeti so bili konečno v sporazumu z vlado naslednji predlogi: Vračevanje drž. brezobrestnega posojila iz let 1892 do 1896 se podaljša za pet let ter se zato določi 15 letnih obrokov. Ona drž. posojila, ki so jih prejeli vinogradniki po letu 1896, se morajo vrniti v 20 letnih obrokih, računano od 11. leta naprej. Oprostitev zemljiškega davka za opustošene vinograde se v razmerju s škodo podaljša od 10 na 15 let. — Posebno važna pa je določba, da sme država v posebnega ozira vrednih slučajih dovoliti večja brezobrestna posojila nego dežela.

Ta predlog je, kakor znano, posebno vneto zastopal posl. Žičkar. Glavnim poročevalcem v zbornici je odbran posl. dr. Marchet.

Delegatijsko zasedanje

se prične prihodnji ponedeljek. Avstrijska delegacija ima otvoritveno sejo ob 11. uri. V tej seji se bržkone že izvoli predsedstvo. Ker je bil lani predsednik avstrijske delegacije član poslanske zbornice, bo prišla letos na vrsto gosposka zbornica in sicer se imenuje za to mesto češki deželni maršal knez Lobkovic. Vsprejem pri cesarju in prestolni govor bo v torek ob 1. uri za avstrijsko, oziroma ob 12. uri za ogersko delegacijo. Zunanji minister bo podal svoj ekspozej najprej v ogerski, morda že v sredo, in pozneje v avstrijski delegaciji. Takoj po binkoštih se prične razprave v odsekih. Za zasedanje so odločeni trije tedni, vsekako pa bo završeno 12. junija.

Deželnozbornske volitve na Češkem.

Za volitve v češki deželni zbor, ki se vrše v jeseni, se delajo pri raznih strankah že prav obširne priprave. Boj bo letos tem hujši, ker bodo nastopili zopet Staročehi z novo žilavostjo, a tudi nemški katoliki to pot ne bodo držali rok križema. Poleg teh strank nastopijo seveda v prvi vrsti Mladočehi, potem češki radikalci in socijalci in konečno še nemški liberalci in radikalci Wolf-Schönererjeve barve. Na bojišču bo torej kar sedem strank. Izvršilni odbor mladočeške stranke oziroma osrednji volivni odbor se je minule dni zopet konstituiral ter izvolil svojim načelnikom dr. Skardo. Kot zastopnika „Narodnih listov“ so pozvali v ta odbor deželnega poslanca Anyza. Sicer se je pa v tej stranki že pred tremi meseci pričelo z volivnim delom. Mej Mladočehi in češkimi agrarci pride baje do kompromisa. Kakor poroča „Glas Naroda“, vodi dotična pogajanja posl. dr. Herold, ki bi za svojo osebo prepustil agrarcem rad vse mandate v kmečki skupini, ko bi bila ta zadeva odvisna samo od njega.

Zboljšanje čeških deželnih financ.

Finance vseh avstrijskih dežel zahtevajo nujno temeljitega saniranja. Na deželne zборе in odbore se stavijo od strani občin in zasebnikov vedno večje zahteve, dohodki pa nikakor ne rastejo v tej primeri. Nekoliko bo pomagala kronovinam, posebno pa Češki in Galiciji, povišana žganjarina, toda s tem se ne da zaceliti rana v deželnem gospodarstvu. Češka si bo, kot smo poročali, skušala pomagati iz te zadrege z uvedbo nekaterih novih deželnih davščin. Uvedla bo avtonomne koleke po 1 K oz. 30 h. za one vloge, ki se vlagajo pri avtonomnih uradih in ki sicer ne zapadejo državnim kolekom, dalje davek na bicikle in avtomobile po 20 K na leto, izimši one za obrtne zamene, kar bi donášalo okrog 2 milijona kron na leto, ter konečno neko novo naklado na pivo, ki pa baje ne bo posebno visoka. Tako

Med romanskimi národi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice. Piše Jos. Lavtižar.

9. Manresa.

Srečno smo se pripeljali po vratolomni poti v dolino nazaj. Oba vozova sta bila polna romarjev, ob zadnji steni so sedeli tudi štirje mladi duhovniki črnih, kratko pristriženih las in z znatnimi tonzurami na glavi. Živahno so se zabavali v veselem pogovoru ter pušili običajne smodčice. Navzoče gospodičine so z nekakim zanimanjem poslušale njihovo govorjenje in se semtertje nasmejele med seboj; bržkone so bili kaki dovtipi, a jaz sem razumel le malokatero besedo. Še enkrat se ozrem v gorovje, kate-rega skoro gotovo ne vidim več v življenju, za slovo pa pošljem zadnji pozdrav s prošnjo: „Nuestra Señora de Montserrat roga por nosotros!“ Potem je šlo dalje v Manreso.

Dva vzroka sta bila, da sem se vstavil v tem sicer nepomenljivem mestu. Prvič sem želel obiskati kraj, kjer je živel nekaj časa vstanovnik jezuitskega reda, drugič bi rad videl značaj manjših španskih mest. In ni mi bilo žal, kajti Manresa ima lepo lego na griču, pod katerem teče voda Cardoner. Na ozkem železnem mostu, služečem samo pešce, se ponudita dva fantina, ki bi rada nesla mojo robo v gostilno. Oba upata kaj zaslužiti, zato nastane med njima nasprotstvo,

ki se spremeni polagoma v odrivanje in suvanje, da se čuje glasno oporekanje drugih ljudi, ker se morajo vstavljeni za nami. K sreči čaka na koncu mosta voz iz gostilne Santo Domingo, ki spridi fakinoma zabavo puljenja ter ju pripravi ob zaslužek. Prepiru je namreč takoj konec, ko izročim svoje blago in sebe vozniku. To je bila pristna španska „tartana“ iz starih časov, s podolgovato streho, dvema kolesoma in vpreženo mulo, ki mora potegniti, da spelje že itak težek voz po strmih ulicah. Pri vsaki hiši se opazi kakva pripognjena glava, ki bi rada izvedela, kdo sedi danes pod to streho, pač najboljši dokaz, da Manresa ne vidi veliko ptujcev, sicer bi se gotovo ne zmenila za vsakega neznanega človeka ter si omislila novodobni omnibus. Med ropotom in škripanjem koles se vstavimo slednjič pred gostiščem „fonda santo Domingo.“ Poslopje izgleda bolj starikovo, a vendar dobim prijazne ljudi, da se čutim nekako domačega. Z gostilničarjem sva imela hudo jezikoslovno borbo, slednjič sva se sporazumela tako, da plačam za večerjo, prenočališče in opoldansko kosilo šest pesét (nekaj nad pet kron), kar je bilo glede dobre postrežbe prav malo. Ostalo je še zadnje vprašanje, kako bo z vinom?

„Todo compreso, todo compreso“ ponavlja gostilničar. Vse skupaj šest pesét! Prišel sem torej v prav solidno hišo.

S tovarišem se zmeniva, da greva vsak po svojih potih. Na ta način bova več videla ter pozneje referirala eden drugemu; na nekem kraju morava pa tako priti skupaj, saj se ne moreva izgubiti. Jaz odidem po trgu navzgor, prijatelj pa zavije v drugo ulico.

Brez posebno dobrih oči se opazi takoj, da mestecu manjka snažnosti. Prahu in smeti imaš v izobilju, semtertje naleti tudi na debelo kamenje. Po tleh leže ogrizki sadja, raz katero zašumi tropa os in muh, ko greš mimo. Srečujejo te visoko naloženi vozovi z dvema ogromnima kolesoma, katera vlečejo v zaporedni vrsti vprežene tri ali štiri mule, španske kamele. Živinčeta morajo veliko trpeti, ko prevažujejo drevesno volno, iz katere se tče v bližnjih tovarnah blago za obleko. Izložbe prodajalnic so priproste in v njih razstavljene le take reči, ki se rabijo za vsakdanjo potrebo. Z neprijetnim čutilom stopam mimo prostornih delavnic, kjer izdelujejo rakve za mrličje. Povedali so mi, da imajo mizarji pogodbo z barcelonsko bolnišnico, kateri morajo pošiljati vsak teden določeno število teh žalostnih zabojev.

Pot, ki je vodila do sedaj navzgor, se konča na prostornem trgu pred glavno cerkvijo. Nad njenim vhom čitam: „Basílica de santa Maria de la Seo“. Nekdaj je bil tukaj škofijski sedež — odtod ime „de la Seo“ — sedaj prebiva škof v

bližnjem mestu Vich, severovzhodno od Manrese. V notranjščini me iznenadi Mavrova glava, viseča ob stropu navzdol. Obraz dobro rejenih rudečih lic je menda iz lesa, brada narejena iz dolgih črnih las, okoli čela je ovit rudeč robec, turški turban. Take glave vgledaš v mnogih španskih cerkvah; na prvi pogled se ti zdijo kakor strašilo, v resnici pa imajo važen zgodovinski pomen. Potomci naj se spominjajo svojih prednikov, katerim so gospodarili neverniki, kljub temu se Španci niso vклонili mohamedanstvu, temveč se dolga stoletja borili za krščansko vero in rodno zemljo.

Vračajoč se nazaj, pridem do druge manjše cerkve, ki je postavljena, ako se prav spominjam, v čast bizantinskemu vitezu, zmajevemu krotitelju s v. Juriju. Na vratih prilepljeni list naznanja, da se bo obhajala ta teden slovesna tridnevica, katere naj se spoštovani, častiti, blagorodni in slavni (honrados, estimados, escelentes, insignes) meščani blagovole vdeležiti v obilnem številu. Tu imaš celo vrsto titulatur, da moraš reči: Španci so pa res vlijudni ljudje. Iz plakata, s katerim vabi župnik v cerkev, bi sklepal, da prebivajo v Manresi najodličnejši ljudje, kar jih je na svetu. Stolz liebe ich den Spanier! Morebiti pa vsled tega, ker se jim daje taka čast, rajši zahajajo v cerkev, in potem bi to sredstvo ne bilo napačno.

poroča praška „Bohemia.“ Drugi listi na Češkem dosedaj še niso obširneje razpravljali o tej zadevi in pripomniti je, da bi davek na pivo in kolkovina zadela zopet ponajveč le nižje sloje, ki so že itak silno obremenjeni. Morda pa najdejo vplivni možje kak drug izhod iz finančne zagate. — Deželni odbor se bo baje že v prihodnjih sejah pečal s temi projekti.

Moravski pravni odsek

se je predvčeranjim posvetoval o predlogih pododseka za šolske zadeve glede narodnostne ločitve šolskih oblastev. Razgovor v pododseku je pokazal, da sta obe stranki v tem jedini, da treba osnovati strogo ločene šolske okraje, istotako pa tudi šolska oblastva. Pri sestavi okrajnih in deželnega šolskega sveta treba strogo na to gledati, da ima narodna večina v onem okraju tudi večino v zastopu. Do tu je bilo vse v redu. Tudi glede narodnostnih oddelkov v deželnem šolskem svetu je bil pododsek jedini v tem, da naj zastopstva veroizpovedanj in učiteljstva sicer predlagajo člane v deželni šolski svet, a izvolitev sama naj se prepušča narodnim kurijama. Odsek pa s tem načinom rešitve ni bil zadovoljen ter je izjavil, da se mora imenovanim korporacijam prepušiti pravico imenovanja. Ti predlogi so se torej znova izročili pododseku za šolske zadeve. — Razprava o predlogih pododseka za volivno reformo pride pozneje na vrsto.

Obstrukcija v nemškem državnem zboru.

Nemški državni zbor je moral, predno se je podal na velike počitnice, doživeti malo obstrukcijo od strani levičarjev. Na dnevnem redu je bila v sredo razprava o noveli k zakonu o žganjarini. Pred pričetkom razprave se je levica razun par mož vsa dvignila s sedežev in odšla iz dvorane, vendar je bila zbornica še sklepčna. Toda že pri drugem odstavku načrta so zginili iz zbornice ostali levičarji, prisotnih je bilo le 198 poslancev in je manjkalo torej za sklepčnost jeden sam glas. Razprava se je morala prekiniti in državni kancler grof Bülow je prebral cesarjevo pismo, s katerim se zasedanje prekine do 26. novembra. Vkljub temu, da se je že prejšnji teden sklenilo nastopiti dolge počitnice, je poskusila vlada še z rešitvijo nekaterih manjših predlog. A z vsemi ni šlo in pri žganjarini je voz obstal. Posebne nevarnosti seveda v tem slučaju ni bilo, a nevarnost utegne postati osodna, ko bo na dnevnem redu predlog o povišanju carine, s katerim se levičarji nikakor ne strinjajo. Preostajalo bržkone ne bo družega, nego da tudi desniške stranke ob ugodni priliki pokažejo svojo moč.

Francoski pravosodni minister na zatožni klopi.

Pariški listi se pečajo te dni obširno z neko neposredno častno zadevo, v katero je zapleten pravosodni minister. Posl. d'Ornano je namreč v posebnem pismu na min. predsednika obdolžil justičnega ministra, da izrablja svoj urad v svojo lastno korist s tem, da dela za svojo trgovino z žganjem. Objednem je poslanec zapretil, da bo zadevo spravil pred zbornico, ako se pravosodni minister takoj ne umakne. Govori se tudi, da bo poslanec zahteval posebno komisijo, ki naj preišče, kako je neki inozemski trgovec s konjakom proti volji jury prišel do velike zlate razstavne svetinje. Takoj nato se je govorilo v zbornici, da je minister že podal ostavko in da bo njegov naslednik senator Chaumier. Vest se oficijelno še ne potrjuje, vendar pa se je vršil mej njim in ministerskim predsednikom dolgotrajen pogovor.

Dogodki v Španiji.

Liberalni ministerski predsednik Sagasta je v veliki zadregi. Vsestranski bi rad ustregel svojim liberalno-framasonskim prijateljem izvan kabineta, da bi le dobil za gotovilo, da so elementi pomirjeni. Toda čim bolj jim streže, tem bolj so nezadovoljni z njim. To dokazuje tudi najnovejša katalunjsko vprašanje. Poročevalec „Timesa“ piše o tem sledeče: Bodočnost je nejasna, a če nam bo madridska vlada s silo in zvižajo vsiljevala kandidate, ako nadaljuje na silnosti, ki okrvave naše ceste in ulice, ako preminja vedno na naši upravi, potem je

Katalunija za Španijo izgubljena, z njo pa tudi Baleari, ki so z nami popolno jedini. Katalunija hoče svojo popolno samostojnost in to s Španijo, brez Španije ali pa tudi proti Španiji. — Taki klici, ki v tej pokrajini niso več redki, povzročajo neizmerne preglavice liberalni vladi. In jutri so volitve!

Angleži za mir?

V angleškem časopisu so vedno številnejši glasovi, ki pozivljajo Salisburyjevo vlado, naj čim prej sklone dolgotrajno vojsko v Južni Afriki. Posebno ostro piše list „Morningleader“. V prvi vrsti graja postopanje angleških generalov, ki so zapovedali zažgati burske farme. To početje je hudobno in nevredno civilizovanega naroda. Taka sredstva so dosedaj vporabljali napram svojim nasprotnikom le divjaki. „Daily Mail“ pozivlja vlado, naj s praktičnimi in energičnimi sredstvi konča južno-afriško vojsko, ki zahteva tako ogromne denarne žrtve. Iz Bruselja javlja isti list, da je njegov dopisnik bral pismo Bothove soproge, v katerem naznanja, da je Kitchener voljan dovoliti Burom popolno avtonomijo. — Seveda tej vesti dosedaj še nihče ne verjame.

Dopisi.

Iz Šmarja pod Ljubljano. V „Slov. Narodu“ je bil pretečeno soboto priobčen dopis, ki ne odgovarja resnici, ker je tendenciozen, izvirajoč iz gole zavisti in sovraštva do osebe g. župana Jos. Ogorelca v Šmarji.

V dopisu je bila izrečena zahvala — ne slavospev — g. J. Ogorelcu kot načelniku šmarske požarne brambe, katero zahvalo je on v polni meri zaslužil. Mi ne kratimo nikomur zasluge, ako si jih kdo res zasluži. Šmarska požarna bramba je prihitela na pomoč pri ognju — pri Tišlerju — takoj in to zgolj po inicijativi g. načelnika. S pričami se lahko dokaže, da so člani šmarske požarne brambe pri gašenju pomagali, torej je trditev, da niso prijeli za nobeno delo, navadna laž.

Odbor si laska v dopisu, da je rešil hišo in kozolec, na katerih sta zgoreli le strehi. Mi pa konstatiramo, da je hiša popolnoma zidana, torej če je streha pogorela, ni hiša — rešena!

Hiša za gasilno orodje stoji tik pogo-rišča, voda teče pa poleg hiše, zato so upravičene besede pogorela samega, da bi lahko gasilci rešili kozolec, če bi znali ravnati z brizgalno. Konečno naj še pristavimo važno dejstvo, da dotično »Poslano« ni izraz mišljenja celega odbora, ampak osebe, ki še v odboru ni, saj odborniki za »Poslano« še vedeli niso, torej izgubi vsako važnost.

Pretečeni teden je bil pokopan v Šmarji posestnik Jakob Bozija, večletni odbornik kat. izobraževalnega društva. Pokojnik je bil pošten, izobražen posestnik, ki je skrbno vzgojil svoje sinove. Pevsko društvo mu je zapelo dve lepi žalostinki na grobu. R. i. p.!

Trebnje, 14. maja. Od 4. do 12. maja smo obhajali v Trebnjem misijon. Vodili so ga s posebno gorečnostjo pred. gg. oo. frančiškani Kasijan Zemljak, Avguštin Čampa in Salvator Zobec, katerim je dekanjska duhovščina pri spovedovanju pridno pomagala. Verno ljudstvo se je misijona z res hvalevredno vnuemo udeleževalo. Vseh svetih obhajil je bilo nad 3600. Naravnost veličastna je bila sklepna procesija z Najsvetejšim, katero je vodil mil. gospod prošt dr. Sebastijan Elbert. Gospodje misijonarji so si s tem misijonom zagotovili trajni spomin in hvaležnost pri vsem vernem ljudstvu trebanjske župnije. V znamenje te hvaležnosti je prišel po sklepu misijona naš velespoštovani župan Frančišek Huč na čelu velikemu številu občinskih svetovalcev in odbornikov, kateri so v veliki večini vrli krščanski možje, v župnišče, kjer se je v preskrbnih besedah zahvalil gg. misijonarjem za njihovo požrtvovalnost. Bog daj obilo blagoslov!

Tedenski koledar.

Nedelja, 19. maja: 6. povelikonočna, Celestin p.; evang.: Jezus govori o pričanju sv. Duha. Jan. 15. — **Ponedeljek, 20. maja:** Bernardin Senens. — **Torek, 21. maja:** Feliks Kantal. — **Sreda, 22. maja:**

Julija d. m. — Četrtek, 23. maja: Paskal Baj. sp. — **Petek, 24. maja:** Marija pomočnica kristijanov — **Sobota, 25. maja:** Gregor p. Urban. — **Solnce izide** 25. maja ob 4. uri 23 min., zaide pa ob 7. uri 31 min. — **Lunin spremen:** Prvi krajec 25. maja ob 6. uri 38 min. zjutraj. — **Musica sacra** v nedeljo, 19. maja: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: »Missa de ss. nomine Jesu« zl. Rob. Kravučke, alleluja z verzikloma A. Foerster, offertorium dr. Fr. Witt. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Maša »Cunibert« v D-moll zl. Rampis, graduale »Alleluja. Tu es sacerdos« zl. Ant. Foerster, ofertorij »Juveni David« zl. J. B. Tresch.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. maja.

Pozor somišljeniki v mestih in trgih! Naše somišljenike v mestih in trgih pozivljemo, da nemudoma prično organizacijo stranke za deželne volitve v mestih in trgih. Doslej se je organizacija v mestih in trgih zanemarjala. To smo bridko občutili osobito pri zadnjih državnoborskih volitvah, pri katerih bi bila katoliško-narodna stranka z boljšo organizacijo pridobila dva mandata. Torej na delo, somišljeniki, na celi črti! Gre se za odločilni boj, za sveto stvar, za boj proti slovenskim Judežem!

Baron Rieger o dr. Šusteršičevi aferi. Najodličnejši slovanski rodoljubi se oglašajo in vsi stojijo na strani dr. Šusteršiča. Posebno pomenljiva je izjava častitljivega starčka, največjega živčnega češkega rodoljuba, barona dr. Riegerja. Kakor čujemo od odličnega češkega člana gosposke zbornice, se je ondi baron Rieger zelo trpko izrazil o postopanju dr. Kramarja proti dr. Šusteršiču. Rekel je, da to postopanje ni bilo korektno, in je je ostro obsodil. Nasprotno je izrecno pohvalil nastop dr. Dyka, ki je bil, kakor znano, pogumno nastopil v pri-log dr. Šusteršiča. Mnenje takih mož, kakor baron Rieger, je pač tisočkrat več vredno, nego mnenje 100 ali več liberalnih poslancev in kričačev.

Osebnosti. Nadškof zagrebški mil. g. dr. Jurij Posilović je te dni praznoval 25letnico svojega škofovanja. — G. Anton Carli imenovan je c. k. avskultantom v Gorici. — Okrajnemu glavarstvu v Sezani je pridelen noviimenovalni c. kr. davčni nadzornik g. Tomaž Birimiša ter je prevzel ondi davčne uradne posle. G. Birimiša je rodom iz Dubrovnika. — Umril je v Mariboru stolni vikar in kapelnik stolne cerkve č. g. Ludvik Hudovernik v 42. letu svoje dobe. Pogreb je bil danes ob 4. uri popoldne. Pokojni je bil izvrsten glasbenik in je tudi sam vglasbil marsikatero pesem. V Mariboru se je pevski zbor v stolnici pod njegovim vodstvom jako lepo razvijal. Žal, da ga je bolehnost ovirala v njegovem delovanju. — Kralj rumunski je podelil post-nemu oskrbniku g. Fr. Lebanu viteški križ rumunskega kronskega reda. — Prestavljeni so davkarji gg. Franc Predalič iz Črnomlja v Logatec, Jožef Ferlič iz Logateca v Višjo goro in Kamilo Murgel iz Višnje gore v Ribnico. Davkarski praktikant g. Fr. Kratner pride iz Kamnika v Logatec in g. Fr. Prezelj iz Idrije v Kamnik. Pri davkarji v Kranjski gori službujoči davkarski praktikant g. Jožef Peharc je odpuščen. — Na Dunaju je umrl Kranjec gosp. Vencel Arko, umirovljeni računski revident dunajskega magistrata. Zapustil je dve hiši vredni 200.000 K, za ustanovitev otroške bolnice.

»Narod« v lepi družbi. »Slov. Narodu« se mora pripoznati, da se nahaja vedno v najlepši družbi, posebno pisana pa je ta družba njegova v aferi dr. Šusteršiča. Sedaj si je »Slov. Narod« iztaknil simpatije srbskega lista »Dubrovnik«, čegar vedno silno žalostno stališče z ozirom na korist dalmatinskega slovanstva je zadostno znano. »Dubrovnik« nima v Dubrovniku nikakega vpliva, ker njegovo delo je samo prizadevanje, kako bi škodil pošteni hrvatski stvari. Kaj torej »Dubrovnik« v družbi z židovskimi

liberalci klobasa, za nas ni merodajno. »Dubrovnik« je že zavrnila »Crvena Hrvatska« v Dubrovniku, ki pravi, da je pač ilustracija slovanske zavesti »Dubrovnik«, da se z liberalnimi dunajskimi listi druži proti dr. Šusteršiču.

Novi župnik v Grižah. Mestni kaplan v Celju č. g. Ivan Krančič je dobil župnijo v Grižah pri Celju.

Nov list. »Slovenski Gospodar« piše: V naši tiskarni bo že v najbližji bodočnosti začel izhajati nov list, ki bo odkrival temne namene proticerkvenega, nemškutarskega in od nemških trgovcev odvisnega »Štajerca« ter zagovarjal pravice krščanskega slovenskega ljudstva. Cena bo mu tako nizka, kakor nobenemu drugemu slovenskemu listu. Pričakujemo, da bodo vsi slovenski krogi spodnještajerski pozdravili to novo podjetje z velikim veseljem in ga tudi krepko podpirali. Slovenski mladeniči, posebno vas čaka sedaj lepa in velika naloga, da uvedete ta list v vsako slovensko hišo.

Iz Tržiča se poroča: Danes 17. t. m. se je odpeljala deputacija, obstoječa iz treh mož, na Dunaj, da prosi za lokalno železnico Tržič-Kranj. Državna poslanca dr. Ferjančič — ki je pa zadnjič molčal, ko je bil razgovor o železnicah — in baron Schwe-gel sta baje obljubila posredovati za to v vsakem oziru potrebno železnico. V deputaciji se gospodje župan Mally, tovarnar Gassner in ravnatelj Rieger. — Želimo obilo vspeha.

Novi odbor »Katol. polit. in go-spodarskega društva za Slovence na Koroškem« se je sestavil tako-le: predsednik: Gregor Einspieler; podpredsednik: dr. Alojzij Kraut, ker se je dosednji podpredsednik g. V. Legat odpovedal, blagajnik dr. Val. Janežič; tajnik: J. Rozman; odborniki: Fr. Grafenauer, Val. Podgorc, Mat. Prosekar, Martin Štih, Janez Šumah. Namestniki: Franc Kobentar, Jurij Drobivnik, Jožef Kordež. Pregledovalca računov: Matija Ražun, Štef. Bayer.

Koroški deželni zbor bode sklican k zasedanju sredi junija.

V bolnišnico Usmilj. bratov v Kan-diji pri Novem mestu se je sprejelo me-seca aprila 137 bolnikov, koncem marca jih je ostalo 70, skupaj 207. Od teh jih je ostalo 90, zboljalo 32, neozdravljeni bili so 3. Umrlo jih je 5. V oskrbovanju ostalo jih je 77. Oskrbovalnih dni se je nabralo te-kom preteklega meseca 2321.

Kreditna in gospodarska zadruga se je osnovala zadnjo nedeljo pri shodu, ki ga je sklicalo kat. pol. društvo za Dolenjsko na Toplicah pri Novem mestu.

Pri sv. Trojici nad Cirknico, pri podružnici sv. Urha, kjer je stranski altar Device Marije Pomočnice, se bode stara božja pot odprla 23. t. m. popoldne ob 5. uri z večernicami. Štiri gospodje bodo izpovedovali zvečer in 24. zjutraj dopoldne. Isti dan bo tudi sprejem v Marijino družbo.

Velezanimiv naravni pojav. Iz Mo-ravč se nam piše: V tukajšnji župniji, v občini Velka Vas, na njivi posestnika na Vrhu št. 5 p. d. »Stari mežnar«, dogodilo se je v nedeljo 5. t. m. popoldne proti drugi uri tole: Slišalo se je kake tri minute pod-zemelsko bobnenje kot močen grom, drevje se je zelo semtertje zibalo; naenkrat se je vzdignil iz zemlje črn dim in kmalo na to se je vzdignil še plamen, kakor pri požaru, ka-dar ogenj prodre slamnato streho. Tudi to je trajalo kake tri minute. Može, ki so to od daleč opazovali, hiteli so na prostor, ka-teri so si od daleč po drevju dobro zazna-movali, in našli so, da je bil na njivi, ki je bila prejšnji dan prebranana, velik krog v premeru kakih 10 m; v njem je bilo po-suto nekaj peska in drobnega kamenja. Zemlja je bila gorka in ko se je eden mož ulegel na tla in nastavlil uho na zemljo, slišal je podzemelsko, precej močno vrenje in šumenje. Drugi mož došel je na mesto še le okoli 5. ure in je še čutil zemljo gorko. Podzemelsko gromenje slišalo se je, kolikor je znano do zdaj, do ure daleč; plamen in dim je videlo več ljudi iz raz-ličnih krajev. Nekateri so se tega dogodka zelo prestrašili, drugi ugrabili, kaj bi to po-menilo. Gotovo bi bilo zanimivo, ko bi se

poiskal vzrok temu dogodku. Od blizu ni dogodka opazoval nihče, ker so bližnje hiše za gridem.

Preuredba južnega kolodvora v Ljubljani. Železniško ministerstvo je na-čelno odobrilo od upravnega sveta juž. železnice predloženi generelni načrt. V svrhu izvedbe podrobnih načrtov odredi dež. vlada v kratkem ogled na licu mesta.

Efektno tombolo s 1000 sredkami a 10 .v. je dovolilo fin. ministerstvo „Katoliškemu delavskemu podpornemu društvu“ na Savi.

Ljubljanske novice. Barnum in Bailey. Na vesti, da pride Barnum in Bailey samo z enim delom svojega podjetja v Ljubljano, se nam poroča, da pride Barnum in Bailey v Ljubljano s popolnim svojim podjetjem in da bodo njegove predstave v Ljubljani imele isti obseg, kakor so ga imele v Londonu, Monakovem, na Dunaju in v drugih velikih mestih. — Dva meseca strogega zapora je dobil danes pred tukajšnjim okrajnim sodiščem čevljar Fran Zakotnik z Viča, ker je velikonočno soboto zasramoval o. Ananija Vračka, ko je šel obhajati. — Izlet zagorskih obrtnih učencev. Jutri dopoldne pridejo v Ljubljano prostovoljni učenci obrtne šole v Zagorju. — Električna železnica se otvori 18. avgusta. Začetkom junija se prično priprave za vrhni tok. — Pred hišo »Glasbene Matice« se je odstranila lesena ograja. Prostor pred hišo se bode olepšal. — Špitalske ulice so zopet razkopane. Pravijo, da jih razkopujejo, ker je zadnjič pri prekopavanju nek delavec pozabil pipo. — Utopljenca našli. Ne daleč od deželne bolnice so našli v Ljubljani včeraj truplo dečka J. Schönerja, ki je nedavno utonil. — Bicikelj je ukradel nekdo tovarnarju gospodu Pavlu Seemannu. — Aretovanje. Tatu, ki je ukradel na škodo ljubljanske plinarne 52 kg. svinca, so aretovali v osebi delavca Jožefa Malenškega. — Z rešilnim vozom so v deželno bolnico prepeljali hlapca Frana Ovičaja, ki se je pri nakladanju hlodov ponesrečil. — Novo kavarno je otvoril v Plavčevi hiši na Starem trgu gospod Jožef Kramer.

Ubijalca posestnika Kozine z Brezja, o čegar žalostni smrti smo obširneje poročali, so zasledili v osebi hlapca Josipa Končana iz Bistre. Zasledil ga je orožnik L. Modic po 42urnem iskanju.

† **Kršć-socijalni državni poslanec Schlesinger** je bil pri zadnjih volitvah izvoljen z 2301 glasom, kar naj blagovolijo čitatelji popraviti z ozirom na včerajšnje poročilo o dun. volitvi.

Sreča v nesreči. Delavec Lor. Hlebanja iz Srednjega vrha na Gorenjskem je padel iz vlaka mej Veliko nedeljo in Ormožem na Štajerskem. Nezvestnega so pripeljali v ormoško bolnico, kjer se je skoro zavedel. Hlebanji se ni zgodilo družega, nego da je dobil po obrazu nekaj neznatnih prask.

Neprevidno ravnanje s smodnikom. Posesnikov sin K. Kren je kupil v Mariboru pet kil smodnika ter prišel s smodnikom v kovaško delavnico J. Arzenška v Pekrah. V delavnici so ravno kovali železo. Iskre so letele okoli in užgale smodnik. Nepreviden kupec smodnika je strašno ranjen. Prenesti so ga morali v mariborsko bolnico. Tudi ostale tri osebe, ki so bile navzoče v kovačnici, so ranjene.

Najnovejši možnarji za streljanje proti toči. G. Ivan Rebek v Celji je izumil možnar, ki presega vse dosedanje konstrukcije po obliki in vrlini. Z novim možnarjem lahko strelja brez vsake nevarščine kakor s puško, vkljub temu pa je pok močnejši nego pri sedanjih možnarjih. G. Rebek je tudi že vložil prošnjo za patent; sprejema in izvršuje vsa naročila že sedaj.

Ptujski trgovec sginil. Ptujski trgovec Karol Gassner se je podal v Gradec ozdravit si veliko nervoznost. Iz graške bolnice je nakrat zginil. Pred dnevi so ga videli v Spielfeldu. Gassner, ki je 45 let star in srednje postave, je na poti brez vseh sredstev. Bati se je, da si Gassner ne naredi kaj žalega.

Nečloveška ženska. Iz Maribora se poroča, da je proti oni ženski Košir, ki je

zastupila posestnika Pihleriča, da bi se polastila njegovega imetja, sedaj dvignjena tudi obtožba, da je l. 1896 pustila dva otroka tako stradati, da sta umrla.

Nova knjižica za mesec junij. Mesec junij, ki je posvečen presvetemu Srcu Jezusovemu, se približuje. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je izdala za častilce tega presvetega Srca posebno knjižico pod naslovom: »Obljube presvetega Srca Jezusovega«. Knjižica, ki ima 24 strani in je tako mala, da se more dejati v vsak molitvenik, je jako lepo okrašena. Na prvi strani ima prav lepo, fotografično sliko presvetega Srca Jezusovega. Potem se prav kratko razlaga zgodovina in pomen pobožnosti do presvetega Srca Jezusovega. Na to so lepo razložene obljube, katere je dal naš Zveličar častilcem svojega Srca. Vsaki obljubi je dodana kratka opomba, ki kaže znamenitost Zveličarjevih obljub posebno za naše resne, žalostne čase. V drugem delu so potem razne primerne molitve v čast presvetemu Srcu kakor kratka devet-dnevica, litanije in razne zadostilne prošnje in molitve. Molitve so mile in lepe ter se posebno nanašajo na današnje razmere. Gotovo se bodo vsakomur prikupile. Mi pri poročamo najtopleje vsem gorečim častilcem presvetega Srca Jezusovega to prekrasno knjižico. Dobiva se knjižica v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Posamezni komad stane 10 h ali 5 kr., s poštino vred pa 14 h ali 7 kr. Kdor si naroči 100 komadov skupaj, jih dobi pa za 8 K ali 4 gld., in sicer s poštino vred. Mali zneski se naj pošiljajo v znamkah.

Razpisani učiteljski službi. Na štirirazrednici v Srednjivasi pri Kočevju je popolniti mesto učitelja, na jednorazrednici v Gotenici pa mesto učitelja-vodje. Prošnje za obe mesti sprejema do 5. junija okr. šol. svet v Kočevju.

Truplo v vodnjaku. Pred nekaj dnevi je izginil od doma 53letni Karol Petelin, ki je stanoval pri sv. Magd. Zgornji št. 80. Sedaj so našli Petelinovo truplo v nekem vodnjaku v Rocolu.

Aretovanje anarhista. V Trstu so aretovali zidarja Henrika Tomba, katerega je laška vlada označila kot nevarnega anarhista.

Izkaz po posebnem odseku c. kr. pošt. in brzojavnega ravnateljstva odprtih neuročljivih poštinih pošiljatev, o katerih se ne ve, kdo je iste odposlal, in sicer naslednja priporočena pisma: Iz Kostanjevice na naslov Johann Kraševic, Zavidovic; iz Kostanjevice na naslov J. Miklaučič, Washington; iz Gorice na naslov Enrico Krassovich, Trst; iz Sv. Petra pri Gorici na naslov Franz Kompare, Konstanz; iz Tržiča na naslov I. Ansaba, Gorica; iz Ljubljane na naslov dr. Karol Wortner, Dunaj; iz Ljubljane na naslov Karoline Weiss, Pariz; iz Črnomelja na naslov Josef Jermann, Mihigian?; iz Črnomelja na naslov Josef Sterbenz, Sv. Florjan zgor. Avstrija; iz Črnomelja na naslov Mett Milek, Reading P. A. (Amerika); iz Novevasi pri Rakeku na naslov Johann Zakrajsek, Kamingstein; iz Št. Petra na Krasu na naslov Johann Koss, Rio de Janeiro; iz Mokronoga na naslov Johann Bevc, Petroseny; z Viča na naslov Jakob Plesko, Joliet. Ill. Poštne nakaznice: Iz Zgor. Gorij na naslov Sowa, Praga, vrednost 3 K; iz Trsta na naslov Bulia, Bled, vrednost 2 K. Število v preteklem mesecu vničenih navadnih pisem je bilo 5489.

Stekel pes je ugriznil v Zadru predsednika višjega dež. sodišča g. dr. Gertscherja.

V Reki gostuje zdaj mažarsko gledališko društvo, pač brez potrebe za občinstvo, katero je razen precejšnjega broja činovnikov gotovo vse prej drugo nego mažarsko. Ali svet mora vedeti, da je Reka mažarsko mesto, da tukaj mažarsčina napreduje, češ to da svedoči obilni obisk postranskega gledališča. Tako se bo trobilo po novinah. Res je, k predstavam jih pride še precej, ali vprašanje je, če tudi vsi mažarski razumejo. — Te dni vrnil je grški kralj v Reki vizito nadvojvodi Josipu, kar je prej storil tudi rumunski kralj.

Po hrv. Primorju potovala sta pred kratkim dva vladina oddelna predstojnika, iz mej katerih eden se je predrznil Senj še celo nekako pohvaliti, češ da vendar na-

preduje. Ne vem, ali se more najti drznejši sarkazem, ker primorska mesta so na račun Reke skoro uničena, a zlasti Senj, kateremu se je dalo vendar manj tvornico duhana, a ne iz pravičnosti, nego samo iz humanitete, kakor se je izrazil nek visok gospod v Pešti. Oddelni predstojnik za bogoslovje bil je menda prvič po Primorju in čutil se, kako more narod tod živeti, v tem kamenju, a naj bi došel malo na Sušak pred uredne agencij za potovanje, pa bi videl, da siromak Primorec mora iti v Ameriko, ako hoče obiskovati svojo revno družino in plačati že neznosljive davke, ker se ž njim v domovini tako mačehinjski ravna. Ako bo šlo tako naprej, bo ta zemlja kmalu decimirana. Vbogi narod mora toliko plačati, ako pa vpraša vlado za podpore n. pr. za zidanje kakšne cerkve, odgovori predstojnik za bogoslovje, da nimajo denarja, a zemeljski glavar, da ni dotična župa ali cerkvena družba zadosti vladi vdana, kakor da bi pošteno bilo imeti vdano srce liber. vladi, kateri je vera le sredstvo. Tako se dela s cerkvenim denarjem, namenjenim za cerkvene namene. Hrv. vladini možje — ti na pol ministri — potujoči po Primorju ustavljajo se v reških hotelih, kakor ptujci, nobeden se tam za njih ne zmeni in mislimo, da tudi oni ne za nobenega, in vendar pravi g. Pliverić, da imajo Hrvati v Reki neki »condominium«; nagodba govori o nekem »provizoriumu«. Zakaj se ne pokažejo vsaj kot sosesestniki? Resnica je, da so Mažari gospodari in da mažarska vlada v Zagrebu molče to potrjuje. Ti vbogi hrv. narod, kako bridko si plačan za svojo zvestobo cerkvi in prestolu.

Sv. Oče Leon XIII. rad nabira stare denarje in svetinje. Kupil je zato za vaticanski numizmatični muzej tudi zbirko umrlega kardinala Randi-ja, obsegajočo 22.000 raznih denarjev, ki so jih dali kovati razni papeži in nosijo sliko dotičnih poveljarjev svete cerkve.

Princezinja — redovnica. Belgijska princezinja Klementina, najmlajša hči belgijskega kralja, sestra grofice Lonyay, odločila se je iti v samostan. Mlada princezinja je zelo pobožna, njena soba je slična mali kapelici. Z dušo je bila princezinja že davno redovnica.

Narodnosti na Dunaju. Sedaj je znan natančen izid ljudskega štetja na Dunaju. Dunaj ima po najnovšem ljudskem štetju 1.648.327 prebivalcev. Za 265.108 več nego pred 10 leti. Nemčev je na Dunaju 1.385.955, za 239.322 več nego pred 10 leti; Čehov je 102.972, torej za 39.140 več nego pred 10 leti; Poljakov je 4346, Lahov 1368, Slovencev 1329, za 503 več nego pred 10 leti; Mažarov je 160.

Holandska kraljica. Amsterdamski list »Metropole« poroča, da se nahaja kraljica Viljemina v blagoslovljenem stanju.

Izseljevanje Rusinov. Preko Hamburga bode te dni odpotovalo 6000 rusinskih delavcev v Ameriko.

Sienkiewicz plagiator? Pariški list »Figaro« je napadel slavnega poljskega pisatelja Sienkiewicza, da njegov roman »Quo vadis« ni družega, nego posnetek iz starih francoskih romanov, v prvi vrsti iz romana Chateaubrianda »Martyrs« in Dumasovega »Acte«. Poljsko časopisje je ogorčeno nad »Figarom« in Sienkiewicz je poslal »Figaru« odprto pismo, v katerem trdi, da doslej ni vedel za imenovana dela francoskih pisateljev.

Popoln solčni mrk bodo imeli danes na Madagaskarju, indij. oceanu in jednom delu Sunda otokov.

Kraljica Draga razkrinkana? Dunajski listi poročajo, da je prestala kraljica Draga pred leti v nekem ondotnem sanatoriju težko operacijo, vsled katere je postalo izključeno, da bi se nade kralja Aleksandra kedaj uresničile. Kljub temu se je poročila s kraljem Aleksandrom v nadi, da ji bo mogoče podtakniti otroka svoje sestre. O tem sta zvedeli ruska in črnogorska vlada in na prigovarjanje pretendenta za srbsko krono Karagjorgjevića je poslala ruska vlada v Belgrad specialista. Ruski car je silno jezen, ker so ga prosili, naj bo za botra. Nekateri listi dvomijo, da bi kraljica Draga kralja vedoma slepila, in ugibajo najrazličnejše stvari. Ako se dokaže, da je kraljica kralja slepila, tedaj se kralj Alek-

sander loči od nje in kraljica Draga bode izgnana iz Srbije, mogoče pa je tudi, kakor trdijo poročila z Dunaja, da se potem kralj Aleksander odpove prestolu.

Vojaška organizacija stavkujočih. Stavkujoči zidarji v Milanu so se vojaški organizirali. Razdelili so se v 50 kompanij in si izvolili »stotnike« in »podčastnike«.

Ženin glavni dobitek. Nek zdravnik v New Yorku je priredil posebne vrste loterije. Izdal je 3000 srečk. Vsaka velja jeden funt šterling. Pri tej loteriji je samo jeden dobitek, namreč g. doktor sam. Tista, ki zadene glavni dobitek, bode g. doktorjeva žena, ako ne bo imela na hrbtu preko 30 let.

Najkrajše ime. Med imeni, ki so bila do zdaj znana radi svoje kratkosti, je bilo na prvem mestu ime plemenitašev iz časa Henrika III., markizev d'O. Sedaj pa se s Francoskega poroča o še krajšem imenu; v Bourgelu na Francoskem bojd prebiva človek, katerega ime je samo črka M.

Skupil jo je. Iz Washingtona prihaja sledeče poročilo: Kitajski poslanik Wu-Ting-Fang je namenjen na kolodvor, da odpotuje v Charlotte v Severni Karolini. V zadnjem hipu ga pa zasači neki radovedni lokalni poročevalec, da bi dobil čim najboljše »specijelno poročilo«. Poročevalec je obračal, poslanik pa obrnil rekoč: Vi ste torej časnikar? — Da, gospod, odgovori presenečen reporter. — Kako Vam dopada ta poklic? — Hvala, prav dobro! — Kaj pa vendar de late celi dan? — Poročevalec sem. — Kake vrste poročevalec? — Policijski! — Policijski? O tem še nisem ničesar čul. Kak opravke pa ima tak policijski reporter? — O, ta poroča o umorih, pobojih, ropih, tatvinah, ognju in dr. — Tako. No potem nimate z menoj ničesar opraviti, ker nisem ne morilec in ne požigalec. — S temi besedami se poslanik poslovi, reporter pa odide z dolgim nosom.

Sejmi po Slovenskem od 20. do 25. maja. Na Kranjskem: 20. v Mozellju, Postojni in Zatičini; 21. v Moravčah in pri Sv. Križu; 22. v Št. Lambertu in Žirovnici; 23. v Velikih Laščah; 25. v Št. Gothardu, na Mali Gori, v Mengšu, Podvelbu in Svibnu. — Na slovenskem Štajerskem: 20. v Olimju, Rajhenburgu, Velenju in Poličanah; 22. v Loki; 23. v Artičah; 24. pri Sv. Filipu v Veračah; 25. v Rogatcu, Vitanju, Slivnici in v Pod-sredi. — Na Koroškem: 20. v Smihelu pri Pliberku in Celovcu (14 dni). — Na Primorskem: 22. v Kastvi; 25. v Cevdatu in na Kačiču.

Društva.

(»Slovenska Matica«) vabi na XXXVII. redni občni zbor v ponedeljek dne 3. roznika t. l. ob petih popoldne v mali dvorani »Mestnega doma« na cesarja Jožefa trgu. Vspored: 1. Predsednikov odgovor. 2. Letno poročilo tajnikovo za dobo od 1. roznika lani do 31. velikega travna letos. 3. Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za l. 1900. 4. Volitev treh računskih presojevalcev. (§ 9 lit. a) dr. pravil.) 5. Poročilo blagajnikovo o proračunu za l. 1901. 6. Dopolnilna volitev društvenega odbora. 7. Posamni nasveti in predlogi.

(»Slovenska šolska Matica«) ima danes zvečer ob 8. uri predavanje v »Narodnem domu« g. ravnatelja Schreinerja.

(»Športno društvo Maribor«) otvori prve dni prihodnjega tedna svojim udom veliko, z deskami in mrežami visoko ograjeno igrališče v Reiserjevih ulicah, kjer se bode vsak dan po v bajtici nabitem dnevnem redu igralo Lawn Tennis, kolesarilo in telovadilo. Neigralci in gledalci obratno se lahko vročega solnca pod senčnatim drevjem ali pa v novopostavljeni prostorni bajtici. Za pouk o kolesarjenju pridobilo si je društvo močno moško kolo, s katerim se lahko vsak ud brez lastnega kolesa voziti nauči. Novi udje se z veseljem sprejemajo, in lahko pristopi društvu vsak zaveden Slovenec brez ozira na stan in spol. Pri igri in zabavi smo vsi športni bratje in športne sestre, ki naj drug drugega zabavamo oziroma poučujemo in vzgajamo, da si ohranimo domovinsko ljubav in gojimo narodno zavest. Kdor želi »Športnemu društvu Maribor« pristopiti, naj se oglasi v pisarni gospoda dr. Iv. Glaser-ja ali pa v prodajalnici gospe Marinove v Julianenhof-u poleg igrališča, kjer se dobivajo tudi jako lično prirejena pravila s sprejemnico. Prihodnjo sredo 22. majnika občni zbor v Narodnem domu! Prosimo na mnogobrojno udeležbo!

(Slovensko izobraževalno in zabavno društvo „Naprej“) v Gradcu ima v ponedeljek, dne 20. t. m. svoj II. let. izvenredni občni zbor. Dnevni red: 1. volitev novega odbora; 2. slučajnosti. Lokal: društveni prostori, Kapaunplatz, 1.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. M. Arko, dekan v Idriji 20 K. — G. Fr. Kepic, župni upravitelj v Česnjicah 4 K. — Dobrovoljec 2 K. — Neimenovan 4 K. — Troškov je bilo za meseca marcij in april v ljudski kuhinji za hrano 610 K 84 h, drugih troškov za hrano pri zasebnikih, za stanovanje in druge manjše potrebe 320 K, skupaj 930 K 84 h. — Dohodkov pa je bilo v tem času 504 K 20 h. — Ker je primanjkljaj precej občuten, prosi oskrbnišvo Jeranove dijaške mize blage mladino ljube, naj v svoji dobrotljivosti tudi te zadnje mesece ne opešajo, da se bodo mogli dijaki do konca leta podpirati z dosedanjimi podporami.

Za kapelico v Aleksandriji: Fr. Kepic, župni upravitelj na Česnjicah 2 K.

Narodno gospodarstvo.

Glavna zagonetka našega narodnega gospodarstva.

Po predavanjih dr. Viljem Neuratha, prof. na c. kr. visoki šoli za kmetijstvo priobčuje F. P.)

(Konec.)

Pa utegne kdo ugovarjati, češ, te znamke ali nakaznice si je treba še le z delom in trudom prislužiti in pridobiti. Seveda je tako, vsaj redoma. Naloga onega Kreza je namreč tudi to, da čuje in gleda na to, da se razna dobra, ki se neprenehoma povznavajo, tudi brez prestanka z delom obnavljajo. Prištevali bi celo Krezu v največjo zaslug, ako bi nikomur ne dal nakaznic na razne dobrine, kdor bi ne hotel delati.

Oni Krez je podoben vladarju ali hišnemu gospodarju, in kapital se ona sredstva, nad katerim gospoduje ali katera upravlja, katera pa delajoče ljudstvo povziva in porablja. Ako ta Krez po ljudski pridnosti ustvarja vedno več vrednosti v obliki dobrin in služb, ki se lahko kupijo, in ako se vsakoleten prirastek blaga nalaga vedno kot kapital, tedaj obrne on ta nova dobra prav za prav v to, da dvigne konsum in z njim tvorilno moč ljudstva in s tem blagostanje celega sveta. Kakor kralj ali knez ima on svojo radost, ko vidi, kako njegova dežela ali ljudstvo, nad katerim vlada, vspeva in se vedno močnejše razvija.

Tu ne velja ugovor, da kapitalisti drveč za dobičkom, niso običajno tako plemenitega mišljenja. Kajti v našem vprašanju ne gre toliko zato, kakšen namen da imajo kapitalisti, marveč za to, kaj da v resnici v družabnem življenju učinijo. Vsakega kapitalista vodi pač eden tehle treh namenov: prvi hoče poskrbeti za svojo ali svojih otrok bodočnost, oz. lepšo bodočnost; drugi išče slasti, ki tiči v zavesti moči in gospodstva, ki jo daje bogastvo; zopet tretji, ki nima smisla za uživanje in za gospodovanje, menijo najti srečo v strastnem kopičenju imetka, ki ga kažejo njihove knjige. Ti so skupuh.

Naj pa celokupnost kapitalistov v skuša pomnoževati kapital iz kojega koli namena — s prikrajševanjem delavskega zaslužka in s pomanjkljivo hranitvijo delavstva tega ni mogoče doseči. Kaj naj tudi počne celokupnost kapitalistov z ono življensko vodo, koje sama sploh, ali vsaj sedaj ne more povziti, pa je tudi delavstvu noče prepustiti? Ali more mar to, kar utrga svojim uslužbencem, prihraniti za poznejša leta ali za lastne otroke in vnuke? No, pri onih vinih, ki se dolgo obdrže, se jim to že posreči. Toda razna živila, obleko, gledališčne predstave, zdravniško pomoč, šolski pouk — — —, ki se odteguje ubogemu ljudstvu, vsega tega pač celokupnost kapitalistov ne more deti na stran za leta.

Toda ali more celokupnost kapitalistov iz delajočega ljudstva kovati zlate in srebrne zaklade? Ne, več denarja, kot se ga ljudstvu da, ni mogoče dobiti od njega. Zraven tega je pa za celokupnost kapitalistov popolnoma odveč, devati na stran in hraniti denarje. Ti se vendar itak vrnejo k njim nazaj in vsled kroženja v prometu se njihovo število ne zmanjša; saj se denar kot tak ne vživa, ne je in ne pije.

Ako hoče celokupnost kapitalistov v resnici kaj privarčevati otrokom, t. j. jim omogočiti, da bodo mogli kdaj vedno več in vedno finejših rečij in služb kupovati in uživati, tedaj je treba, da izide izmed ljudstva vedno več in vedno izvrstnejših kmetovalcev in živinorejcev, vrtnarjev, umetelnih rokodelcev, tehnikov, raziskovalcev, učiteljev, slikarjev, podobarjev, igralcev, pevcev, pesnikov, skladateljev, vzgojiteljev, zdravnikov itd.

Tega pa gotovo nikdar ne dosežejo s tem, da na eni strani preokladajo ljudstvo s prostaškim delom, na drugi ga pa obsodijo v pregnanstvo brezdelja in lakote! In skrajno bedasto in nezmislno je, ako hočejo svoj namen doseči s tem, da ljudstvu, — kakor to kaže Bellamyjeva prispevka — odtegujejo polovico pridelanih življenjskih sredstev, katerih ne vedo potem na noben pameten način upotrebiti, in ob enem ljudstvu prepovedo, da si ne sme z nadaljnim delom zaslužiti kruha. To pač ni pripravno sredstvo za pomožitev kapitala, ki bi prihodnjim rodovom zagotovil lepše in bogatejše življenje, polno višjih plemenitejših užitkov. Ravno narobe: To je najpripravnejša pot, po kateri se uniči mnogo bogastva, ohromi v trenutku mnogo močij in razruši še brez primere več prihodnjih bogatij in kapitalij.

V vseh slučajih leži torej v interesu celokupnosti kapitalistov samih, da ohranijo, razvijejo in pomnožijo zmožnosti in veselje do dela pri ljudstvu, ki dela z glavo in rokami.

Obseg in višina ljudske moči ali delovanja v fizičnem in še bolj v нравnem in duševnem oziru, to je v resnici odločilno za kapital, kakor za bogastvo sploh. V primeri s tem činiteljem so celo največja stvarstva materijalni stori, kakor tudi vsa velikanska skladišča obrtnih izdelkov le neznatnega pomena.

Naj udari vojska v deželo in pokonča tovarne in palače, vse zaloge razkošja in lagodnosti, v malo letih bo vse pokončano v dvojni meri nadomeščeno, ako le znanje, raziskovanje, lepe šege in nravi, veselje in ročnost pri delu niso trpela resne poškodbe. Vzemimo pa nasprotno nevedno, nenravno in lenobno ljudstvo in dajmo mu najlepših stavb, strojev, orodja in velikih zalog vsakovrstnega blaga na razpolago, kljub temu bo to ljudstvo v kratkem tako siromašno kot je bilo popreje. Še le po osebnih tvornih silah, katere materijalne ali stvarne dobrine hranijo in goje in tako tudi razvijajo ter ob enem vedno znova proizvajajo v isti namen taka sredstva, še-le odtod zadobe ta dobra svojo vrednost in svoj pomen kot kapitalije.

Ako si torej prizadevajo posedujoči stanov — bodisi iz skrbni za svojo in svojih otrok bodočnost, bodisi iz hrepenenja po gospodarski mogočnosti, ali tudi iz same nasitljive lakomnosti — brez konca in kraja množiti svoje kapitalije, tedaj, kakor smo videli ni to prizadevanje samo na sebi, torej gotovo tudi ne zasebno lastništvo zemlje in kapitala — kakor mislijo z Bellamyjem soc. demokratje — krivo, da je to prizadevanje doslej tlačilo na zemljo blagostanje ljudstva, pritiskalo na delavsko plačo in perijodično cele armade delavstva treskalo v brezdelnost in z njo v fizično in moralno bedo. Pravi vzrok teh pretresljivih in obenem tako strahovitih brezumnih prikaznij je čisto drug. To je namreč oni varajoči megleni pajčolan, kateri — vsled obstoječe razdrobljenosti našega prometa — zakriva bistvo našega gospodarskega življenja, naš denarni promet pa, ki bi moral služiti kot nekaka igla magnetnica, kot zvezda-vodnica, spreminja v goljufni ka-žipot, v mamečo ponočno vešč.

V našem razdrobljenem, v gosto meglo prikitem prometu so postale nakaznice na raznovrstne stvari in službe, ki imajo biti le navadno sredstvo, namen opravičnega in gospodarskega življenja, dočim smo dobrane same in njih vire, t. j. osebe, duševne in нравne ljudske sile ponižali v nizkotna sredstva, katera mnogokrat žrtvujemo za samo senco.

Vsaj je vendar pomnožitev sredstev, blagostanja ali življenjske vode od neke gotove točke naprej dandanes vzrok, da se zmanjša celokupni denarni prejemek za-nje. Denarne cene bi nam imele pa biti nekaj odsvit gibanja ljudske blaginje, padanja in dvigovanja bogastva, ekonomski voditelj. Konsumentje nič ne vedo in ne spoznajo, da napravi neka gotova nižina cen vtis, da se mora valed pomnožitve blaga sedaj bogastvo zmanjšati. Toda to dozdevanje zapelje — in v kolikor so odvisni od kredita gori omenjene vrste — tudi nujno prisili proizvajalce, omejiti proizvodnjo in tako zasuti večinoma studence blagostanja. Tako grešijo nevedoma konsumentje.

Podjetniki pa in kapitalisti zopet ne vedo, da s svojim teženjem, kupiti delo kolikor mož po ceni, provzročijo isto nezgodo, samo še v veliko večji meri, in da s tem hočejo nekaj popolnoma nesmiselnega in nemožnega. Oni pač dajo proizvajati vsega obilno, ne izdajo pa potrebne množine nakaznic v nakup onih izdelkov. Brez nakaznic pa ne morejo priti izdelki v konsum in se torej tudi ne spremeniti v kapital, to je v bogastvo tvorečo silo. Ob enem zahtevajo kapitalisti tudi še, da naj bi se jim vrnilo več nakaznic, nego so jih sami izdali. Za Boga svetega, ali tako dela pametno bitje! Sploh se obnašamo in ravnamo danes tako, kot bi ne bila razna dobra sama, ampak znamke, gole nakaznice namen vseh skrbij, gospodarjenja in ubijanja našega!

Ta absurdna in peklenska pošast bi morala v zistemu združniških (deležniških) zvez pobegniti. V takem združnem zistemu — s splošnim deležništvom in enotno tvorbo cen — bi mogli in tudi morali spoznati jasno lastniški kapitalij, da pospešujejo le svoje lastne interese, ako si prizadevajo, povzdigniti vseobčni blagostan, to je, krepiti fizično, duševno in нравnotvorno moč v ljudstvu.

Po tem združnem zistemu še-le bi prišli do one svobode dejanja, ki bi omogočila, da bi zamogli po pravem spoznanju tudi res ravnati. Megleni ovoj, ki zagrinja bistvo in jedro našega gospodarskega življenja, skozi katero preseva to bistvo samo kot potvorjena spaka, je zloglasna, razupita sfiga našega gospodarskega, pa tudi vsega našega narodnega, političnega in verskega življenja, — pošastni lažiliberalizem, — ki nam je nakopal še toliko pogube, pa nam je še več žuga.

Proč torej ž njim na vseh poljanah! Kar se pa tiče našega narodno-gospodarskega življenja posebej, dajmo mu zopet nazaj enotnejšo organizacijo, kot smo jo zgorej začrtali v glavnih potezah. Potem, pa tudi šele potem ali nikdar prodre in pregreje prava luč in svoboda naše gospodarske življenje, in ona strašna zmija, ki je prav za prav stkana samo iz meglá, se raztopi v nič, kakor hude sanje, ko napoči beli dan.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celoveo, 18. maja. Predsednik Mohorjeve družbe, stolni prošt g. Lambert Einspieler, je imenovan apostolskim protonotarjem ad instar participantium.

Krka, 18. maja. Torek zjutraj pojde iz Krške doline poseben romarski vlak na Brezje.

Dunaj, 18. maja. Budgetni odsek je vsprejel proračunski provizorij za šestmesečno dobo. Dr. Körber je izjavil, da hoče vlada postaviti vsa politična vprašanja. Sedanje dobo smatra vlada za nekako pripravo za pravično rešitev narodnostnih in političskih vprašanj. — Odsek za vodne zgradbe je razpravljaj o 1. paragrafu vladne predloge.

Dunaj, 18. maja. Odsek za vodna pota je danes nadaljeval posvetovanje. Odseku se je sporočilo, da pododsek predlaga, naj pride na vsako deželo

ena osmina stroškov za oni del kanala, ki pripade dotični deželi. Ta določba se naj sprejme v § 1 zakonske predloge.

Dunaj, 18. maja. K soareji pri grofu Osvaldu Thun, ki se bo vršila povodom bivanja cesarja v Pragi, so dobili vsi češki poslanci vabila. Češki poslanci se bodo vabilu korporativno odzvali.

Opatija, 18. maja. (C. B.) Rumunska kraljevska dvojica je danes zjutraj odpotovala v Bukarešt.

Pulj, 18. maja. Vest, da odpluje nekaj vojnih ladij na Špansko, se vzdržuje. Razven vojne ladije Karol VI. je tudi križarka Franc Jožef I. dobila povelje za eventualno vožnjo na Špansko.

Budimpešta, 18. maja. Danes je ogrska zbornica razpravljala o bosenskih železnicah, za katere je proračunjenih 75 mil. kron. Priprave se morajo hitro dovršiti, da bo mogoče takoj začeti z gradnjo. Tudi v avstr. zbornici mora predloga priti v razpravo.

Zofija, 18. maja. Relegirani visokošolci so prosili, naj se jih sprejme na univerzo v Belemgradu ali Bukareštu, a nikjer niso bili vsprejeti. Sedaj so sklenili, da se upišejo na zagrebškem vseučilišču.

Berolin, 18. maja. Zatrjuje se, da grof Waldersee odpotuje iz Kine prihodnji mesec in sicer preko Japana, kjer bode bival nekaj dnij. Od tam bo Waldersee se podal v Ameriko.

Carigrad, 18. maja. Grškega škofa v Brevesi je ondotni mutešarif velel prijeti in odvesti v ječo v Janino, ker je obdolžen, da je deloval za panhelensko propagando. Grški poslanik in ekumenski patrijarh sta že vložila ugovor in trdita, da je škof nedolžen.

Pretorija, 18. maja. Obč. uprava v Johannesburgu je poverjena posebnemu mestnemu svetu, ki ga je imenoval guverner.

Umrli so:

14. maja. Ivan Jugovic, sprevednika sin, 2 leti, Marije Terezije cesta 11, škarlatica. — Ivana Stroh-mayer, uradnika vdova, 88 let, Marije Terezije cesta 6, ostarelost. — Terezija Sever, mizarja hči, 24 let, Grdasko ulice 22, tubercul. pulm.

15. maja. Ivan Borštnik, upok. nadučitelj, 70 let, Zvezdarske ulice 4, kap. — Marija Colarič, gostija, 84 let, Radeckega cesta 11, ostarelost. — Ludovika Lavrin, delavca hči, 1 leto 10 mesecev, Rimska cesta št. 21, plućna tuberkuloza.

16. maja. Uršula Bauer, davkarja vdova, 82 let, Kongresni trg 4, ostarelost.

17. maja. Josip Srebot, čevljarja sin, 2 meseca, Zalokarjeve ulice 16, laryngitis et bronchitis.

V bolnišnici:

12. maja. Anton Gregorin, kajzar, 18 let, haemoptoe et tubercul. — Helena Šraj, posestnika žena, 23 let, jetika.

13. maja. Barbara Jančar, dinarica, 30 let, demencia et epileptica.

Žitne cene

dné 17. maja 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za maj-junij	K 7-72 do 7-73
„ „ jesen	7-88 „ 7-89
Rž za maj-junij	7-63 „ 7-64
„ „ jesen	7-09 „ 7-10
Turšica za maj-junij	5-59 „ 5-60
„ „ julij-avgust	5-64 „ 5-65
„ „ september-oktober	5-81 „ 5-82
Oves za maj-junij	7-23 „ 7-25
„ „ jesen	6-09 „ 6-10

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za maj	K 7-41 do 7-42
„ „ oktober	7-58 „ 7-59
Rž za oktober	6-71 „ 6-72
„ „ maj	7-30 „ 7-35
Oves za oktober	5-80 „ 5-81
„ „ maj	6-69 „ 6-70
Koruza za maj	5-34 „ 5-35
„ „ julij	5-34 „ 5-35

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaska	K 7-65 do 8-10
„ „ južne žel.	7-99 „ 8-15
Rž	7-65 „ 7-95
Ječmen	7-30 „ 8-25
„ „ ob Tisi	7-20 „ 8-25
Koruza ogerska	5-60 „ 5-65
Cinkvant	7-00 „ 7-30
Oves srednji	7-20 „ 7-40
Fizol	8-00 „ 10-00

Meteorologično poročilo. Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm. Table with weather data for various locations.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo od dne 4. maja do dne 11. maja. Table with weekly market prices for various goods like meat, oil, and grains.

Mladeniški cvet.

Dijaški molitvenik. Flos juvenilis. Libellus precum in usum studiosae juventutis. prodajalnica kat. tiskovnega društva (H. Ničman.)

Čisto medicinsko ribje olje.

Deželna lekarna DORSCH pri Mariji Pomagaj. Čubar, Hrvatske, septembra 1900. Blag. g. Milan Levstek, lekarnar v Ljubljani.

Kneza Janeza Liechtenstein-skega tovarna za glinaste izdelke in opeko. „Unter-Themenau“ pri Breclavi (Lundenburg).

Vozni red in cene južne železnice DUNAJ-TRST. Table with train schedules and fares for the Danube-Trieste railway.

Emajlna glasura, prava, uporabna. Najnovejši brevir! Pustetova izdaja I. 1900. (4 zvezki, 15-5 cm x 10 cm.)

Duhovski poslovnik, ali navod za razno uradno poslovanje v dušnem pastirstvu in za oskrbovanje cerkvenega in nadarbenega poslovanja.

Vozni red državnih železnic. Table with national railway schedules and fares for various routes.

JAKOB MIKOLIČ, krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92. Tudi slav. p. n. občinstvu naznanjam, da imam v zalogi vsake vrste moderne šofe ter tudi nepremišljive tirolski lode za havičke.

JAKOB MIKOLIČ, krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92. Tudi slav. p. n. občinstvu naznanjam, da imam v zalogi vsake vrste moderne šofe ter tudi nepremišljive tirolski lode za havičke.

Kôpel Rogatec Slatina.

Južne železnice postaja: Polčane (Pölschach). Krasno prebivališče za po leti. Preizkušeno zdravilišče za bolezni v želodcu, na jetrih in ledvicah, za sladkorno bolezen (diabetes), žolčne kamene, katarhe v goltancu in na krhlu itd. Prospekti se dobe pri ravnatelju. 350 17-7

Za pomladno zdravljenje.

Prvi pomladanski tedni so navadno čas, v katerih se išče, da se popravijo motenja v telesnih funkcijah, katera je povzročil način zimskega življenja; v ta namen opozarjamo na

MATTONIJEV GIESSHÜBLER naravna alkalična kislina

To kislino zdravniki posebno priporočajo za popolno domače zdravljenje, zlasti pa tudi za predzdravljenje za toplice Karlovi vari, (VI.) Marijine in Frančiškove kopeli. 10 18

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

ANT. BELLEC, klepar v Št. Vidu nad Ljubljano (6-4) izdeluje in priporoča 94 12-8 cerkvene svetilnice ali stalinice iz kositarja ali medenine in iz lompaka, obhajilne svetilnice, pušice z zvonički, železna štedila ognjišča; prevzema tudi krize stih in zvonikov.

Leopold Tratnik

pasár in srebrar v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27

se priporoča prečistiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom cerkv v strokovno umetno izdelavo raznovrstnega

cerkvenega orodja,

kakor: tabernaklje, monštrance, kelihe, svečnike, lestence, svetilke itd.

iz zanesljivo najboljšega kovinskega blaga.

V zalogi pa ima mnogo že izgotovljenih, krasnih predmetov.

Stare predmete prenavlja, posreblja in pozlati po najnižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke in veliko zalogo električnih svetilk v raznih oblikah, prenavlja tudi stare svetilke v uporabo električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna, cene nizke. 133 30-25

Cerkvena mizararska dela.

Podpisane izdelujem zlati cerkvene klopi, spovednice, klečalnike, vrata itd. iz hrastovega lesa po vzorcih in po lastnem načrtu, ter se za taka dela priporočam čast duhovščini in cerkvenim predstojništvom. Zagotovem izvršno, lično, trajno delo in nizke cene. Uže trinajstim cerkvam sem izdelal zgoraj navedena dela z večletnim poročstvom. — Vsa dela se izvršujejo v lastni prostorih. 277 (10-10)

Postavljanje klopi traja v cerkvi od 5 do 6 dni.

JOSIP STUPICA, mizar na Viru, pošta Domžale.

! Nove Pesmi!

a) „36 obhajilnih, Srca Jezusa, Presv. R. Telesa pesmi“, za mešan zbor, solospve in org. zložil Ign. Hladnik, op. 39. Cena partituri in 4 glasom 4 K, posamezni glasovi po 40 vin. (Partitura obsega 4 pole v velikem formatu, tisk Katol. Tiskarne.)

b) „Marijne pesmi“, op. 15, 4 nat. s. Cena 1 K. 512 6-2

c) „Pang. 4 himne za procesijo“, mešani zbor, 2. natis. Cena 50 vin.

Dobi se v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani in pri skladatelju v Novem mestu.

Kurjač ali mašinist

tudi kak izprašan umirovljen železniški strojevodja, se takoj sprejme.

Plača: 60 K na mesec in prosto stanovanje. 526 1-1

Topliško vodstvo v Toplicah pri Novem mestu.

Dvoje majhnih stanovanj

je oddati v Hradeckijevi vasi po 56 kron na leto.

Več pov. lastnik Anton Žnidaršič v Iški Loki štev. 32, pošta Studenec-Ig. 495 2-2

Proti malokrvnosti.

Železnato vino lekarnarja G. Piccoli v Ljubljani

dvornega zaležnika Nj. Svetosti papeža

ima v sebi 90krat več železa

kakor druga po reklamirani nezaslužno sloveča china-železnata vina, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino. 8-12

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled bolezni oslabele osebah, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehalih otrocih. II. 590 50-46

Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Tgovski pomočnik ali poslovođa,

513 3-2

popolnoma izurjen v trgovini specerijskega in manufakturnega blaga, kakor tudi še v drugih strokah trgovine, kateri sedaj opravlja službo kot poslovođa v večji trgovini, želi svojo sedanjo službo premeniti. Naslov naznani iz prijaznosti upravištvo »Slovenca«.

Važno! Važno!

gospodinje, trgovce, živinorejce.

Najboljša in najcenejša postrežba

za droge, kemikalije, zelišča, cvetja, korenine itd. tudi po Kneippu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, kirurška orodja, vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, voski in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega čaja, ruma in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in solj za kopel. 304 9

Oblastv. konces. oddaja strupov.

— Za živinorejce — posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, solitar, encjan, kolmož, krmlino apno itd. Vnanja naročila izvršujejo se točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 3

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu se tem potom najuljudneje naznanja, da je restavracija z velikim senčnatim vrtom pri

„Kraljiču“

v Št. Vidu nad Ljubljano na novo vrejena.

Za naklonjenost in mnogobrojni obisk se najtopeje priporoča

514 2-2

gostilničar.

Lepa domačija na Dolenjskem

se iz proste roke zaradi družinskih razmer prodá

dné 21. maja t. l.

v Kronovem pri Beli cerkvi. Resni kupci naj se oglašé ta dan ob 9. uri dopoldne v Kronovem, kjer se bodo pogoji objavili. 527 1-1

Za novo pokopališče pri podružnici Podkorenem se razpisuje

dražba

v sredo dné 22. maja t. l.

Pogoji se izvedó v župnišču kranjskogorskem.

Cerkveno predstojništvo Podkorenem

dné 12. maja 1901.

507 2-2

Anton Žlogar, župnik.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse 1. v hiši društva.

Društvena aktiva dné 31. decembra 1899 kron 177,060.451—
Letni dohodki na premijah in obrestih leta 1899 34,259.092—
Izplačila za zavarovalne in rentne pogodbe in za odkupe itd. od postanka društva (1845) 383,793.888—
Mej letom 1899 je društvo izdalo 5838 polic z glavnico 56,097.103—
Za specijelno varstvo avstrijskih zavarovancev je „The Gresham“ do 31. decembra 1899 v vrednostnih papirjih založila že znesek

nom. kron 20,359.000—

pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaju.

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge, daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

1010 12-6

Gvidonu Zeschko-tu

v vili nasproti Narodnemu domu.

Najprimerneje priložnostno darilo za mladino so

Pomladni Glasi

ki so jih izdali ljubljanski bogoslovci dosedaj deset zvezkov.

Dobé se še razen I. in II. vsi letniki in sicer nekateri krasno vezani po 1 K 80 h, v platno po 1 K 10 h, v polplatno po 80, ozir. 70 h, broširani po 60, 50, ozir. 40

Naročajo se po vseh knjigarnah in v semenišču.

Ignacij

Čamernik, kamnosek v Ljubljani,

Komenskega ulice šte. 28,

se priporoča prečistiti duhovščini in slav. občinstvu v vsa v kamnoseški obrt vstevajoča se dela, bodisi umetna cerkvena ali stavbinsko-strokovnjaška.

Največja zaloga nagrobnih spomenikov iz vseh vrst marmorjev, katere prodaje po izredno nizki ceni.

Opozarja tudi, da so le edino pri njem kupljeni grobni okviri trpežni proti vplivu vremena, za kar jamči.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz lekarne Richter-jeve v Pragi, pripoznano izvršno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti steklenica po K — 80, K 1-40 in K 2— v vseh lekarnah. Zalteva naj se to 105 21-16

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richter-jeve lekarne ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot pristni izdelek. 296 (10-1)

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi, Elizabethstrasse 5.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in poštено po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečistite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirajo na domačo trdiko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štvo in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenjejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

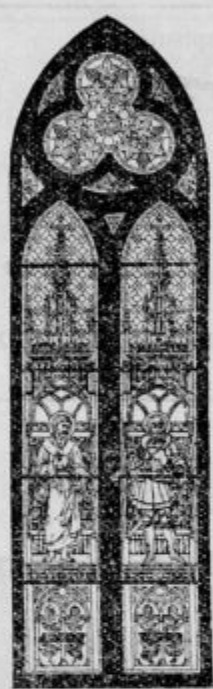
Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 502 52-51

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfsove ulice 4.

Zdravilišče Toplice na Kranjskem postaja dolenske železnice Straža-Toplice.

Akrato-vrelec z vodo od 33 do 38° C. vročo. Se pije in koplje. Voda je izredno zdravilna zoper
protin, revmatizem, ishljas, nevralgijo, kožne in ženske bolezni. Veliki bazini za kopanje,
posamezne banje in barne kopeli. Lepo uravnane sobe za tujce, društvene dvorane in sobane za
igre. — Zdravo obnove. Gozdi v okolici. Dobre restavracije z nizkimi cenami. — **Kopališka doba od**
1. maja do 15. oktobra. — Vsa pojasnila daje brezplačno
525 5-1 topliško oskrbnitvo.

Zavod za slikanje na steklu
Ed. Stuhl, Gradec, Ungergasse 3
izdeluje slikana okna za cerkve in hiše
v raznih slogih.

Gosp. **Edvard Stuhl**, umetnik za slikanje na steklu, je izdelal
za tukajšnje farno cerkev sv. Križa v Poličanah dvoje okenj po 4-5 m
visoka in 1-5 m široka, jako umetniško in v največjo zadovoljnost. V
oknih so slike: krvava in nekrvava daritev. Cena obema oknom 360 gl.
Pridite in glejte! Jako sem zadovoljen in priporočam mojstra zlasti onim
gospodom, ki bi radi kaj lepega dobili, pa nimajo veliko denarjev na razpolago.

Župni urad Poličane ob južni železnici, dne 29. marca 1899.

Jan. Lenart, duh. svetnik, župnik.

Gosp. **Edvard Stuhl**, izdelovatelj slikanih okenj v Gradcu, je za
našo novo farno cerkev sv. Vida izdelal dvanajst okenj in sicer dvoje
okenj s slikami sv. Modesta in sv. Krescence, druge z različnimi drugimi
slikarjimi ozaljšane. Vse je izvršil jako umetniško in popolno zadovolj-
nost. Ker tudi cene niso previsoke, zato umetnika toplo priporočim vsem
cerkvenim predstojništvom, ki si mislijo napraviti taka okna.

Farni urad Lučine na Kranjskem, dne 19. oktobra 1899.

Anton Dolinar, župnik.

Tacih priznanj imam prečistiti duhovščini na razpolago še dokaj.
Vljudo se priporočam
322 18-6

Ed. Stuhl.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

1098 40-15

4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan
od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon šte. 57.

Zaloga „Styria“, „Helikal“,
„Austria“ in „Stefanie“-koles

prave **J. Reithofer-jevih** sinov pnevmatike,
katere ponudim po isti ceni, kakor v tovarni.

Priporočam svojo naj-
večjo in najbogatejšo, obče-
znano veliko izbero vsako-
vrstne **zlatenine** in
srebrnine v secesiji,
posebno

lepe poročne prstane

prave **švicarske** žepne ure, budilke, stenske ure, prstane itd. itd.
Namizne oprave (Besteck) in najboljše **šivalne stroje** vse to po
najnižjih cenah in z jamstvom.

Vabim na obliini obisk in ogled
z vsem spoštovanjem

Fr. Čuden, urar in trgovec

v Ljubljani, Mestni trg šte. 25, nasproti rotovža.

Centi brezplačno in poštne prosto.

Kwizdov

korneuburški živino-redilni prašek

je dijetilno sredstvo za konje, govede
in ovce. Že 50 let se rabi v premnogi
hlevih, ako živali nočejo jesti, če slabo
prebavajo in za zboljšanje in namno-
ženje mleka pri kravah. Cena: ena škatla
1 K 40 h. pol škatle 70 h. Pristno je samo
z gori označeno varstveno znamko ter je do-
biti po vseh lekarnah in prodajalnicah dišav.

Glavna zaloga: II. 631 20-15

Franc Jan Kwizda,

c. in kr. avstr.-oger., kr. rumunski in knj.
bulgarski dvorni založnik
okrožni lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju.

Resnično!

Kupu pa „le v steklenicah“.

V Ljubljani pri gospodih:

Jan. Fabian	A. Kanc, drog.	Adolf Kopriva	A. Lilleg	J. C. Rüger	M. E. Supan
F. Groschl	C. Karinger	Jožef Kordin	Ivana Perdana	A. Sarabon	Ferd. Terdina
C. Holzer	Mihael Kastner	Anton Krisper	nasledniki	Viktor Schiffer	J. Tonich
Ivan Jabačin	Edmund Kavčič	Peter Lassnik	Rudolf Petrič	Anton Stacul	Uradniško-kon-
Anton Ječmínek	Kham & Murnik	Karl Lexander	Karol Planinšek	Fran Stupica	sumno društvo
Bled: O. Wölfling, P. Homan.		Krško: F. H. Aumana sin, R.		Radovljica: L. Fürsager, Fride-	
Črnomelj: A. Lakner, K. Müller.		Engelsberger.		rik Homan, Oton Homan.	
B. Schweiger, A. Zorc.		Litija: Lebinger & Bergmann.		Godražica: Jean Levstik.	
Draga: P. S. Turk.		Lož: F. Kovač.		Škofja Loka: E. Burdych, M.	
Hrib: A. Bučar, Fran Kovač.		Mirna: Jos. Schuller.		Žigon.	
Idrija: A. Jelenec, Jan. Kramar.		Mokronog: J. Errath, B. Šbil,		Šiška: J. C. Juvančič.	
Kamnik: Alojzij Cerar, A. Pintar,		pri škofu.		Travnik: G. Bartol.	
Fran Šubelj.		Novo mesto: Küssel & Končan,		Trebnje: Jakob Petrovič.	
Kočevje: M. Kom, F. Schleimer,		Adolf Pauser.		Tržič: Fr. Raitharek.	
Fr. Loy, P. Peče, J. Röthel.		Polhov Gradec: J. Ana Leben,		Velike Lašče: Frd. M. Doganoc.	
Kostanjevica: Alojzij Gač.		Postojna: Anton Ditrich, Fr. Ko-		Vipava, Vrhopolje: Fran Kobal.	
Kranj: Fr. Dolenc, Vilj. Killer,		geja vdova, G. Pikel.		Vrhnika: M. Briley.	
J. Krenner, Adolf Kreuzberger,		Radeče: J. Trepečnik, I. občno		Zagorje: R. E. Mihečič, Jan.	
Jan. Majdič, Karol Šavnik, le-		radeško konsumno društvo, J.		Müller sen.	
karnar pri sv. Trojici.		Haller.		Žužemberk: Jakob Dereani.	

Dunajska borza.

Dne 17. maja.

Skupni državni dolg v notab.	98-55
Skupni državni dolg v srebru.	98-10
Avstrijska zlata renta 4%.	117-80
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron.	97-45
Ogerska zlata renta 4%.	117-45
Ogerska krona renta 4%, 200.	92-95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1674-—
Kreditne delnice, 160 gl.	695 50
London vista.	240-47 ¹ / ₂
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-62 ¹ / ₂

20 mark	23-50
20 frankov (napoleonador)	19-10
Italijanski bankovci	90-55
C. kr. cekini	11-32

Dne 17. maja.

3-2% državne srečke l. 1855, 250 gl.	181-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	170-50
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	211-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-25
Tisine srečke 4%, 100 gl.	141-60
Dunavske vravnjavne srečke 5%	259-—

Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878 ⁹	106-50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25
Prijoritete obveznice državne železnice	426-—
južne železnice 3%	347-25
južne železnice 5%	123-25
dolenjskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 gl.	399-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	395-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	49-50
Ogerskega	25-75
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	16-25
Rudolfove srečke, 10 gl.	58-—

Salmove srečke, 40 gl.	200-—
St. Genčis srečke, 40 gl.	234-—
Waldsteinove srečke, 20 gl.	391-—
Ljubljanske srečke	58-75
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	280-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6135-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	913-—
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	92-25
Splošna avstrijska stavbinska družba	166-—
Montanska družba avstr. plan.	470-25
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	445-—
Papirnih rubljev 100	254-25

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.